

BARJOKIT

Ki jün Barjokit gbouŋ na po

Gbouŋ na ni mək barjokit booru booru nba ki yaayoo ni niib din tuu yeen Israel tiŋ ni, ki bia tumii niib baa sii mək yan ki be binbenŋaŋ nba sii pent Yennu par. Baatusir ni, bi yi gbouŋ mane Profefs.

Barjokit nyoot nba tee bianjinba

¹ Solomon, wunba din tee Defid bija, ki bia tee Israel teeb kpanbar nae yin barjokit na.

² Barjokit nba nae saa somma ki a la yan nan kpaanŋanii, ki bia bann mɔbonjaana paak.

³ Bi saa fit wanna faa saa soor a mɔŋ bianjinba kii be nan yan, ki bia wanna toonŋana nan barmɔnpaku nan fant binben. ⁴ Bi saa te wunba ki mək yan n subire, ki tumii nipaauŋ bianjinba ki bi saa baar nan nyoot. ⁵ Barjokit nba na gbaa saa fit pukin yandaano bannu, ki mun bia ŋmakit banntoo bannu, ⁶ ki mun bia ŋmakit bannteeb ki bin fit bann barjokit nan barpaarii nba ki yandamm baat nann na paak.

Kpaanii nba saa nipaauŋ boor

⁷ See ki a sint tin Yennu janmaanii, ki wun tura yanfoon. Jatite ki baakit yanfoon, ki bia yēen tumiiu.

⁸ Gbiintir a baa nan a naa nba yeena linba. ⁹ Bi wannu saa ŋamm a binben, ki lii tee nan faa tuu yir fokirŋaŋ, koo ki lia laamm ki lin faŋa na.

¹⁰ N bija, yoo nba ki biitdamm kpanna, ii mi ki a sak. ¹¹ Li-i tee ki bi yet a, “Baat ki tin saan lon soo ki kpiu, naant ti lek nisiab nba ki biir siar. ¹² Bi sii mək manfoor nan laafia yoo nba ki ti lab na, naan ti-i lekib gbenn yoo nba bi ji sii tee nikpeenae. ¹³ Ti saa la məkinkooru kur, ki ti nei saa gbee nan fatuk bona. ¹⁴ Baat na ki tan pukint, ki ti chent taa saan fat linba.”

¹⁵ N bija, a daa tokii nan li nibooru. Bokitir a mən namm. ¹⁶ Bi ki guut kaawa ki tuun bonbiir. Yoo kur bi teen siire a bin kpi nirɔ. ¹⁷ Li ki nan fan pii laaun yoo nba ki nɔɔnii nba ki a loon ki fan soorib na gorii. ¹⁸ Nibiit na booru pii baruko ki guunt bi mən, baruk nba ki bi saa kpo lej. ¹⁹ Nanyukin yoo nyint nanyukii manfoore; linba nae tuun ki teen daanɔ nba be toonbiit məkint ni.

Yanfoon yi

²⁰ Gbiintir man, yanfoon be sɔnjot nan dai ni, ki yi, ²¹ ki be doo na tammɔi ni, nan siaminba kur ki niib taant na, ki yi sanpaapowa a,

²² “Bonjata na. I loon ki yin jii yoo nlee kii be i jatii maŋ ni? Yoo nlee ki i loon yin jii ki sukii bannu ki li maŋini? I kan ban tumii yami-i? ²³ Mi-i yakii nani yoo nba, yin gbiint, ki n saa turi kpaannanii, ki bia chent nani n bannu na. ²⁴ N tuu yoo yi a yin baar, naan ki i ki gbiini. I baka kaa n po. ²⁵ I yêt n kpaanii kurawa, ki bia ki sak nan man ŋmakiti. ²⁶ Li paak, yoo nba ki i koo mukisuk ni, n sii laaie, ki yoo nba ninboŋ baari n saa sukiie. ²⁷ Yoo nba ki daamii baar i paak nan wonpaaruk na, ki i be gbanantont nan

parbiir ni na, ²⁸ li yooe ki i ji saa boi yanfoon po, ñaan n kan turi gatu. I saa lomin lokir kur po, ñaan i kan lami. ²⁹ Bannu tuu ki mək nyoot ki turini, ki yoo kur ki i yêt yin sak Yennu mɔb. ³⁰ I tuu ki loon n kpaanii, koo ki gbiintir yoo nba ki n ñmakitiri na. ³¹ Tɔn, i saa gaar linba jan nanniie, ki i mɔɲ binbene saa turi baatuk. ³² Niib nba ki mək bannu tuu kpo, kimaan baa yêen yanfoon na paak. Ki niib nba tee bonliinii mun tuu boont, kimaan bi baka nba kaa bi mɔɲ po na paak. ³³ Ñaan daano nba kur gbat n maan saa la fatu ki sii be u yamani, ki kii tiin janmaanii.”

2

Ki jiin nyoot nba be yanfoon ni po

¹ Tumiin linba ki n wanta na, ki daa ban tammit linba ki n yeena maa a tun na. ² Gbiintir linba tee subinii maan, ki bia yabir bann li paak. ³ Miat bannu po, ki gaarir, ki bia gaar ninyentir. ⁴ Lomin yanfoon nan ninbinmɔnii nan faa saa lon salimpeena, koo nan faa saa lon gorbɔrkar bianjinba na. ⁵ A teen nna, a saa bann yentinu paak nba tee bianjinba, ki bia la nyannu ki jiin faa tumii linba Yennu po na. ⁶ Yennu-e teen yanfoon, ki bannu nan subinii nyi u boor ni. ⁷ Yennu saa somm ki guur binba tee niɲamm ki bia tee barmɔnpakira na. ⁸ U nyint binba dia bileeb fanu na ninbɔɲ ni, ki guu binba loono na. ⁹ Li-i tee ki a gbiint n maan, a saa bann linba took, nan linba tee barmɔnii, nan linba ñan, ki a sii mi faa saa tun linba. ¹⁰ A ji sii mək yanfoon, ki a bannu na saa tura parmaasir. ¹¹ A

ninyentir nan minu na saa guura ¹² ki goora, ki a kan tun linba tee kpetiri. Bi saa bokita nan niib nba ki bi mɔbona baat nan dan; ¹³ ɲamme yêt binbenɲan benu ɲaan be yanbɔncheenn ni. ¹⁴ Li man ɲamme ki bi tuun bonkpeta nan jat-toonbiit, ¹⁵ ki tee niib nba ki bi sɔnii ki tooki; a kan fit gaa bi paak.

¹⁶ A saa fit nyann poochonchonn nba kur saa baar nan u mɔmant a wun kpanna, ¹⁷ ki tee wunba ki dia u mɔɲ sɔrɔ fanu, ki tamm mɔlor nba ki u daan lor na powa. ¹⁸ Li-i tee ki a saan poo maɲ ɲaak, a tok kuun sɔnue. Li sɔnjouk saa kpeentɲe. ¹⁹ Binba saa u ɲaak maɲ ni, bi sɔɔ ki jenti. Bi kan ban jen ki tokin manfoor sɔnjouk na. ²⁰ Li paak, see ki a wei niɲamm binben, kii be binben nba tee yentinu benu. ²¹ Niib nba tee yentinna ki tee niɲamm, ɲamme sii be tiɲ nba tee ti yar na ni, ²² ɲaan Yennu saa boont toonbiit damm tiɲ maɲ ni, ki ɲabir yanbɔndamm ki nyinnib nan baa tuu ɲabir mɔɔt tiɲ ni biaɲinba na.

3

Kpaanii nba saa nipaauɲ boor

¹ N bija, a daa tammit linba ki n wanna na. Yoo kur, ii tian linba ki n beta maa a tun na. ² N wannu maɲ saa tura manfofoouk nan mɔkint. ³ ɲaant ki lomm nan yada-ii be a boor yoo kur. A liar a turu ni, ki bia sɔbir a par ni. ⁴ Li-i tee ki a tun linba na, Yennu nan nisaarii para sii mei a paak.

⁵ Jiin a dudukit kur kii maa Yennu paak, ŋaan daa maa linba ki a dukii a mi na paaki. ⁶ Ii tian Yennu po linba ki a tuun kur ni, ki u saa wanna sonu nba ŋan. ⁷ A daa dukii nan a mək subinii ki gar faa sub bianjinba. Ii mək məsaku nan Yennu ŋaan yêt ki daa tuun biiti. ⁸ A tun nna, li sii tee nan tebuk nae ki teb a fiat, ki li tonu na n maak. ⁹ A jeet nba ki a jaan ki li mantik ŋan ki gar leer na, jiin tur Yennu, ki lin turo baakir. ¹⁰ Fi-i tun nna, a boa saa gbee nan jeete, ki a dabui saa gbee nan tiloona daan ki mo.

¹¹ N bija, Yennu-i ŋmakitira yoo nba, fan gbiint fanu, ki gaar nan li tee kpaaniie. ¹² Yennu kpaan binba ki u loomme, nan bi baa nba tuu kpaan bik nba ki u mək parbifaant u paak bianjinba na. ¹³ Parpeenn be daano nba sub ki mək bannu na paak. ¹⁴ Yan nan bannu mək nyoot ki gar salimpeena nan salimmɔnawa. ¹⁵ Yanfoon mək nyoot ki gar tanbinyinyira nba daauk paar; ki linba ki a loon na siar ji kaa ki saa jaŋ nann. ¹⁶ Yanfoon saa tura manfofoouk, ki bia tura məkint nan baakir. ¹⁷ Yanfoon saa fit te ki a binbenj mək parpeenn nan laafia. ¹⁸ Niib nba la yan, bi mək parpeenn; yanfoon maŋ saa turib manfoor.

¹⁹ Yennu din nan tingbouŋ nan u yanfoome;
ki jii u bannu ki nan sanpaak.

²⁰ U yanfoon mane te moka puub,
ki bia te saak nyi sanpagbouŋ ni ki baa tingbouŋ na paak.

²¹ N bija, ii dia a yanfoon nan ninyentir na fanu. A daa te ki bi yaatir a boori. ²² Bi saa tura manfoor nba mək parmaasir nan parpeenn. ²³ A

sii somm nan laafia a sonu ni, ki kan ban gbiati. ²⁴ A kii tiin janmaanii yoo nba ki a koo fan doori, a saa goon fanu ki lin tan yent. ²⁵ Janmaanii kii moka nan siar tan saa chiba, nan laa tuu tan chib toonbiit damm bianjinba na. ²⁶ Yennu saa dia a fanu; u kan te ki a sik baruk ni.

²⁷ Yoo nba ki a la yaak, fan tun linba nan ki tur binba loonir na. ²⁸ A loo-i loon sommir, ki a saa fit, fan sommo li yoo na, naan daa yaa wonna. ²⁹ A daa lorin linba saa biir a loo, kimaan u koo kpia-a ki teena yadawa. ³⁰ A daa kon nan a loo yoo nba ki u ki tuma bonbisiari. ³¹ A daa mok funfunn nan niib nba tuun biiti, koo ki loon fii tee nan namm na, ³² kimaan Yennu ki loon binba tuun biit na, naan want binba tee yentinna na u lora. ³³ Yennu sat motont tondamm nei paak, naan tee piisin popeenn damm nei paak. ³⁴ Yennu yeen karinbaandamme, naan sommit binba sikint bi mon. ³⁵ Yanfoon damme sii laat baakir, naan ki niib nba tee bonliinii na narin nammit pukii bi mon fei.

4

Ki jiin nyoot nba be yanfoon ni po

¹ N waas, gbiintir linba ki i baa wanti na; naant ki i dudukit-ii be lej, ki i saa la bannu. ² Linba ki n wanti na nan, li paak ii tian li kur. ³ Yoo nba ki n din daa tee bonjabik, ki tee n baa nan n naa biyemmir na, ⁴ n baa din wantin. U din yet a, "Ii tian linba ki n wanna, ki daa ban tammiti. Teent nan maa yeena bianjinba na, ki a sii mok manfoor. ⁵ Gaat yanfoon nan ninyentir, ki daa

tammit koo ki nyikin linba ki n yeena na. ⁶ A daa yêen yanfoomi, ki lin nyinna dan ni; ii loonir, ki li sii guua. ⁷ Yanfoon tee linba kpa a talase nan fan lon. Linba biar ki a saa lon pukin tee ninyentire. ⁸ Ii loon yanfoon, ki li saa te ki a teen nijaann. Gaat yanfoon niijat njanlee, ki li saa tura baakir. ⁹ Li sii tee dontir nba yabe ki tura.”

¹⁰ N bija, gbatir n maan. Gaat linba ki n beera nan ninmōnii, ki a manfoor n fōkit. ¹¹ N wanna yanfoon nan bianinba njan nan fii bewa. ¹² Li-i tee ki a somm nan yan, siar kan dōkin a sōnu, ki a bia kan jar siar fi-i tiin yoo nba. ¹³ Yoo kur, ii tian linba ki a tumii na. A bannue tee a manfoor; ii guur fanu. ¹⁴ A daa saa toonbiit damm nba saa siami. A daa waa bi biit sōnu manj. ¹⁵ A daa tuumir. Bōkitir a mōn nan toonbiit. Yêtir njan kii tōk a sōnu. ¹⁶ Toonbiit damm-i kii tun bonbisiar, bi ki fit gōont. Bi tuu nyōone, see ki bi tan tun ki biir sō. ¹⁷ Toonbiit nan tonu tee nan jeet nan bonnyukar nae ki turib.

¹⁸ Popeenn daano sōnu tee nan yonmōnn donu nae, ki yentir nan daar nba tuu yent gbenn na. ¹⁹ Toonbiit damm na njan sōnu bone nan nyiok na. Bi tuu baae, njan ki mi baa jar linba.

²⁰ N bija, gbatir linba ki n yet na. Gbiintir n mōmaan. ²¹ A daa ban te ki li yaatir ki nyikina. Ii tian li po, kii diar a par ni. ²² Wunba bann n maan na paak saa la manfoor nan laafia. ²³ Ii mi faa dukii bianinba, kimaan a dudukite nmakitir a binben. ²⁴ A daa piak linba ki tee barmōnii. A daa dia faak nan kpinkpannii mōbona. ²⁵ Ii gorii sinsonn nan barmōnii, ki daa tiin fei. ²⁶ A yaa

tun linba, fan lor fanuwa, ki linba ki a tun na sii ŋan. ²⁷ Yêtir toonbiit tumu, ŋaan kii somm sinsonn. Ii tøk sɔnu nba ŋan, ki daa kpeti.

5

Kpaanii ki jiin bonchonchonsin po

¹ N bija, gbiintir, ki gbat n yanfoon nan n ninyentir mɔbona na. ² Nanne ki a saa bann faa sii be fanu bianŋinba, ki a mɔmaan sii want faa mɔk bannu bianŋinba. ³ A jalɔɔ ŋaapoo mɔb man nan siat nae, ki u pinpakit ban nan kpan na, ⁴ ŋaan li joontu tuu tan tee bontonne nan gbananyekitir. ⁵ Poo maŋe saa jiia ki saan nana kpeentɪŋ; sɔnu nba ki u tøk na tee kuun sɔnu. ⁶ U ki be manfoor sɔnjouk ni, u yiribe ŋaan ki mi nna.

⁷ Mɔtana, gbiintir n maan na, n ŋaajab, ki daa tammit linba ki n yeeni na. ⁸ Bɔkitir a mɔŋ nan li poo booru. A lek daa nakii u tammɔb boori. ⁹ Li-i tee ki a tun nna, a leebe saa gaar baakir nba ki a mɔk na, ki binba ki mɔk ninbatinu na saa kpia, ŋaan ki a daa tee bonbik. ¹⁰ Nigamme saa jii a mɔkint kur, ki faa daan tun linba na ji sii tee sɔɔ yar. ¹¹ A sii dɔɔ a kuun dɔɔnu paake ki kurii, ki a gbanant fɔɔt. ¹² Ki a ji saa yet a, “Bee ki n din ki tumii yami? Bee ki n din ki gaar kpaanii?” ¹³ N daan ki gbiint n wannteeb maami. N daan ki gbat turibi, ¹⁴ ki n la ki n dii fei yama, paanu ni.”

¹⁵ Nnaant ki a numm n gboo a mɔŋ ŋaapoo, turin ŋɔɔ kuukɔɔe a lomm. ¹⁶ Fi-i dɔɔ nan poogamm ki maar waas, waas maŋ kan somma

siari. ¹⁷ A ɲaapoo waas-i kpaat, bi saa somm fine, ɲaan li ki tee nigamm kaa. ¹⁸ Li paak, ii mək parpeenn nan parmaasir nan a ɲaapoo nba ki a kɔɔnɔ na. ¹⁹ U fant nan u ɲmaatir tee nan piarɔ yar nae; ɲaant ki u ningorsin n tura parpeenn; ɲaant ki u lomm na n linta. ²⁰ N bija, bee ki a saa jii a lomm ki tur pooganɔ? Bee ki a numm saa gboo a lɔɔ ɲaapoo fanti? ²¹ Yennu laat faa tuun linba kur. Siaminba kur ki a saan, ɲaan Yennu goriiæ. ²² Tondaano toonbiit tee baruko. U mɔɲ toonbiite tuu ɲmat sooro nan laauɲ na. ²³ U tuu kpoe, kimaan u ki mi u mɔɲ dianu. U liinsime saa jiiu ki saan nano kaauk ni.

6

Ki jiiin kpaanii po

¹ N bija, a sak nan a saa gaar soɔ pann ki pawaa? ² A tiɔɲ mɔbonæ soorani-i? Ki a mɔsona na tee baruk ki turani-i? ³ Tɔn, n bija, a ji be jɔɔ man yiikoo nie, ɲaan faa saa teen bianɲinba ki nyi leɲe na, saant u boor yian ki barimɔ ki wun ɲaa-a. ⁴ A daa gɔɔnti koo ki see foi kaawa. ⁵ Nyimin baruk na ni, nan nɔɔɲ koo piarɔ nba tuu paak waarɔ bianɲinba na.

⁶ Gbannyakdamm, ii got languur binben ki tumii yan. ⁷ Bi ki mək bat, koo tɔɔndaano, koo yent saakɔɔ, ⁸ ɲaan bi bekii bi jeet dijaan-yooe, ki tee siir ki guunt piar. ⁹ Gbannyakdaano saa jii yoo nlee kii dɔɔ? Bia yooe ki u tan saa fiiri? ¹⁰ Gbannyakdaano tuu yete a, “N lek yaa man mun waame, n daa nyike maa n foi waan.”

11 Njaan waa daa dɔɔ goont na, namu saa pikino nan fat-tɔɔ nae.

12 Niib nba ki mɔk nyɔɔt, ki bia tee toonbiit damm nae lin ki faa fai. 13 Bi dia serimiie ki tuun nyina ki kpann leeb, 14 ki lorin bonbiir bi para ni yoo kur, ki baat nan daamii lokir kur po. 15 Linba na paak, mukisuk saa baarib, ki bi kan la li yoo, ki saa la dan bonchiann nba saa kpib.

16-19 Bona njanlore nba nae ki Yennu ki loon, ki kan mi saki. Nanne tee:

garuk ningorsin,
nan jerinn nba mɔk faak,
nan nii nba kpi niib nba ki mɔk biiti,
nan par nba lorin bonbiir,
nan taa nba somm yian yian ki tuun toonbiit,
nan siaradaano nba fa faak yoo kur,
nan daano nba mɔk tukina u leeb sinsuuk ni.

Kpaanii ki jiin bonchonchonsin po

20 N bija, tumin linba ki a baa beta na, ki daa tammit linba ki a naa wanna na. 21 Ii dia bi mɔbona man yoo kur, ki njaan ki lii be a par ni.

22 A naa nan a baa wannu man saa gar a tɔɔnn, fi-i somm yoo nba, ki guua nyiok, ki bia teena kpaanii yonnu ni. 23 Bi tumiiu man tee yentu nba nyiirie; ki bi nmakitu na saa fit wanna faa sii be bianinba. 24 Li saa fit ber pooyoona a boor ni, ki bia nyinna jaleeb poob nba piak bandakmaan na ni. 25 A daa te ki a niɔɔ kɔɔ bi fant na ni, ki daa te ki bi nanyuk-ningorsin na tee baruk ki tura ni. 26 Jɔɔ saa fit jii jantonn ki tan turo jeet waaminna, njaan niib njaapoob lomu njarin saa boont a faare.

²⁷ A saa fit wɔb muu a parbiir paak, ɲaan ki a tiat kan di muuwa-a? ²⁸ A saa fit somm musankɔɔna paak, ɲaan ki li kan pint a taawa-a? ²⁹ Li paak, li ninbɔŋ tee nan faa saa dɔɔ nan jalɔɔ ɲaapoo nae. Wunba tun nna saa la tubdatuwa. ³⁰ Niib ki yisin nanyukɔ, li-i tee kon mɔkɔ ki u jan jeeti; ³¹ ɲaan li-i tee ki bi soorɔ, see ki u ji pa waa jan linba na booru taar munlore, ki tur waa mɔk linba kur. ³² ɲaan jɔɔ nba tuun bonchonchonn toonn, u ki mɔk yami, u kpan biir u mɔŋe. ³³ Niikura nan sanbiiuk sii tee u yare, ki u fei kan mi gbenni; ³⁴ kimaan funfunn saa donn poosɔrɔ wutoor, ki u ji kii mɔk ninbatinu, u yaa wun tun jiinɔ yoo nba. ³⁵ Poosɔrɔ na kan sak ki gaar siara paatii, ki piinii bia sii kaa ki maan u wutoori.

7

¹ N bija, ii tian linba ki n yet na, ki daa ban tammit maa beera a fan tun linba. ² Tumin nan maa yet bianjinba na, ki a sii mɔk manfoor. Ii dia n wannu na fanu nan faa guu a ninbina fanu bianjinba na. ³ Ii dia n tumiiu na yoo kur, ki sɔbir a par ni. ⁴ Jiin yanfoon ki wuu tee a niipoo, ki jii bannu ki wuu tee a ninja. ⁵ Li saa nyinna jaleeb ɲaapooob weiu, nan pooyoona nba mɔk bandakmaan na ni.

Ki jiin poochonchonn na po

⁶ N daan gorii n ɲaatakori ni, ⁷ ki la naasin-paauŋ nba ki bi yan ki chee, ɲaan ki bi ni ki n la yeno tee jatuk. ⁸ ɲɔɔ daan somm ki saa sɔnjar na gungɔnt boor na nie, siaminba ki poosɔɔ nna be. U daan gaar sɔnu nba kpia nan poo na ɲaake

⁹ daajoouk, ki soo ki li bonn na. ¹⁰ Ki poo na tooko. Poo na daan lia nan jantonn nae, ki daan tee serimii. ¹¹ U daan tee poo nba mok pare, ki bia ki tiin fei, ki somm sonjara paak yoo kur, ¹² koo ki see lotii ni ki guu, yenn yoo ki u guu sonjara ni, ki leer yoo mun ki u be dai ni. ¹³ U daan kakin joo nae, ki baro, ki got u numpo, njaan yet a, ¹⁴ "N mann n maruŋ dinna, ki maruŋ maŋ nant be. ¹⁵ Li paak ki n nyii loona, ki lin loma ki tan la-a nna. ¹⁶ N jii chabŋann chinchenn nba nyii Ijpt nae, ki lat n gado paak, ¹⁷ ki mii tulaarii nba ki bi yir mir, nan sinamonn, nan alos na li paak. ¹⁸ Baat na. Njaan ki tin nian leeb nyiook na kur, ki ti para sii mei nan leeb. ¹⁹ N soroo kaa njaak ni. U yaat saan tinsiaka. ²⁰ U jii likiri bonchiann. U saa teen bakoi njanlee li powa." ²¹ Li paak, poo na bandakmaan na daan nyann joo na, ki u sak u momant maŋ. ²² Li yoo na ki joo na ji waa poo na ki saa, nan baa tuu saa nan naajak a bin kpiu, koo piaroo nba tuu mobit ki saa sik baruk ni bianjinba na, ²³ siaminba ki peenu saa nmuu saaroo. U daan tee nan noon nba tuu yuuk ki saa koo laaun niŋ nae, u ki mi nan u manfoor be dan ni.

²⁴ Motana jik, n waas, gbiintir man, ki gbat linba ki n yeen na. ²⁵ A daa te ki a nioŋ koo li poo booru ni; a daa waa u sonii. ²⁶ Poo maŋ biir jab bonchiann, ki bia kpai jab bonchiann, ki soo kan fit wann bi kanni. ²⁷ Li-i tee ki a saa poo maŋ njaak, a tok kpeentiŋ sonue. Li ki fok nan kuumi.

Ki jiiin yanfoon dontir po

- 1 Gbiintir man. Yanfoon yi,
ki bannu donn u kunkɔr ki ti gbat.
- 2 Yanfoon tɔɔ kunkona nba kpia nan sɔnjouk,
ki bia see sɔntaana ni.
- 3 U be doo na tammɔi boor, ki biak li gana na,
ɲaan yi ki yeen a,
- 4 “N barimie. N yi sɔɔ kur nba be tiɲ na paak.
- 5 I daa tee waase-e? Tumiin saakab binbeɲ.
I tee jatite-e? Tumiin yan man.
- 6 Gbiintir n barɲanii nba na; maa beeri linba kur
tooke.
- 7 Linba ki n yeen na tee barmɔniie; n ki loon
faaki.
- 8 Maa yeen linba kur tee barmɔniie,
li siar kaa ki tee faak koo kpinkpannii.
- 9 Binba mɔk yanfoon na, li kur yeene ki turib;
ki binba mɔk bannu na, siar ki dɔɔkibi.
- 10 Gant n kpaanii na, ɲaan nyik salimpeena;
gant bannu, ɲaan nyik salimmɔna.
- 11 “Mine tee yanfoon.
N ɲan ki gar tanbinyinyira nba daauk paar
nawa;
siar kaa ki a saa fit jii ki bikin nanimi.
- 12 Mine tee yanfoon, ki mɔk ninyentir nan bannu
nan dudukit nba fit gani linba ɲan.
- 13 Fi-i baakit Yennu, li tee fii nan toonbiite.
N ki loon karinbaanii nan dont-n-mɔɲ nan toon-
biit sɔnii,
nan faak mɔbona.
- 14 Mine lorin lora ki bia tuun lora maɲ.
N mɔk bannu, ki bia mɔk paɲ.
- 15 Mine sommit kpanbara ki bi dia doi,
ki te doi diateeb sent sennii nba ɲan.

- 16 Doo diateeb nan toontunna saakab
nan nijaana kur nba be tinj na ni dia doi nan
n sommire.
- 17 N loon binba loonin nae; wunba lomin see ki
u lan.
- 18 N dia məkint nan baakir nan nyoot nan
nyannu a man turi.
- 19 Faa saa gaar linba n boor na ŋan ki gar
salimməna
nan salimpeenawa.
- 20 N somm popeensin sɔnu na nie, ki waa
barmɔnii sɔnu na,
- 21 ki teen binba loonin na məkint ki gbeent bi ŋei
nan gor.
- 22 “Yennu din sint ki nan mine;
u toonn pinpiik tee mine yaayoo niwa.
- 23 Min yanfoome ki Yennu din nan sinsinn
ki sɔɔ siar daa kaa, ki tan fit nan durinya na.
- 24 Bi din marin ki sɔɔ ki məkgebɛɛa daa kaa.
Li yoo na ki nyuntɔna bia daa kaa.
- 25 Bi din marimewa ki tan fit nan jojaana nan
kunkona.
- 26 Yennu din tan naan tini
nan tanbiinii nba be durinya na ni ki sɔɔ min
be-e.
- 27 N din be yoo nba ki u jɔnn sanpaak na,
nan yoo nba ki u te ki yiar dɔɔr sanpaak
nan məkgebɛɛir sinsuuk ni na,
- 28 nan yoo nba ki u tabin sanpagbounj san-
paapo na,
nan yoo nba ki u loot məkgebɛɛir tona na,
- 29 nan yoo nba ki u yet nyun nba be məkgebɛɛir
ni na
a lii mi ki lin do gar waa wann bianjinba na.

N din be yoo nba ki u bir tingbouŋ na fiakir.

³⁰ N din be u boor ni ki tee u ŋmakit-tɔɔ,

ki tee u daar kur kpinkpammuk,

ki n mɔk parpeenn nan maa be u boor na,

³¹ ki mɔk parpeenn nan durinya,

ki n par bia mei nan nisaarik benu.

³² “Mɔtana, nipaaun, gbiintir man.

Tumiin maa yeeni linba na, ki i sii mɔk parpeenn.

³³ Gbiintir linba ki n wanti na.

Ii sub man, ki daa nyikitir.

³⁴ Wunba gbiin n maan ki be n ŋaayanjir gann boor

ki guu yoo kur, u sii mɔk parpeenne.

³⁵ Daanɔ nba lan, u la manfoore na,

ki Yennu sii mɔk parmaasir nanɔ.

³⁶ Daanɔ nba ki lan, u tur u mɔŋe dan,

wunba ki loonin, li yɔɔ loon kuume.”

9

Ki jiin yanfoon nan jatii po

¹ Yanfoon maa u ŋaak ki teen toota ŋanlore.

² U kpil bonkobuko, ki teen jaamm siir, ki ŋmat

dabooru booru, ki tɔɔn jeet nan daan na kur

teebul paak, ³ ŋaan ji tun u toontunna nba tee

bonpoi na, a bin nyi ki saan doo sinsuuk ni ki

yiin niib a, ⁴ “Yimm nba ki mi siar na, ii baat na

man,” ki bia yet jatit na a, ⁵ “Baat man ki tan di

n jeet na, ki bia nyu tilɔɔna daan nba ki n pon

ŋmata na. ⁶ Nyikin niib nba ki mi siar na weiu,

ki la manfoor. Ii tɔk yanfoon sɔnu.”

⁷ Fi-i ŋmakit niib nba tee dont-n-mɔŋ damm,

bi sii sukiaae. Fi-i kpaan toonbiit damm, a saa la

daŋe. ⁸ A daa ban ŋmakitir dont-n-moŋ daano, u sii nama li paake. Ŋaan li-i tee ki a ŋmakit yandaano, u saa tura baakire. ⁹ Linba kur ki a wann yandaano, li tuu ŋamm pukino subiniie. Linba kur ki a wann popeenn daano, li tuu ŋamm pukino bannue.

¹⁰ Ki tin Yennu janmaanii, ŋanne tee yanfoon pinpiik. Li-i tee ki a mi Kasii Daano na, a moƙ bannu. ¹¹ Yanfoon saa ŋamm pukina bina a manfoor ni. ¹² Li-i tee ki a moƙ yanfoon, fine saa di li nyoot, a mun bia kii yêť yanfoon, fine saa di li biak.

¹³ Liisin tee nan poo bartooruk nba ki mi siar, ki bia ki tiin fei nae. ¹⁴ Poo maŋ kaar u ŋaak tammob nie, koo doo na sinsuuk ni, ¹⁵ ŋaan ji yi niib nba gaar na, binba gbaa nan bi toona na a, ¹⁶ “Baat man, yimm nba ki mi siar na,” ki yeen jatit na a, ¹⁷ “Nyunjankame man, ki jejankat nyakii.” ¹⁸ Binba ki u nyannib na ki mi nan niib nba saa u ŋaak ni na tuu kpoe, ki binba ŋarin poŋ koowa na ji be kpeentiŋe.

10

Ki jiin Solomonn barjokit po

¹ Linba nae tee Solomonn barjokit:

Waas nba moƙ yan te bi baanba para mei bi paake, ki bonjata na teen bi naanba parbiir.

² Moƙint nba ki a tokin faak soŋu ki lon na kan tura nyooti, ŋaan popeensin binbeŋe saa tura manfoor.

³ Yennu kan ŋaan ki kom n soor binba tee niŋamm na, ŋaan u saa te ki binba tee toonbiit damm na n koŋ baa loon linba.

⁴ Fi-i tiin gbannyakir, namue saa soora, ñaan toontumue saa te ki a mokit.

⁵ Niro nba mok yan tuu jaan jeet li-i beer yoo nbae; li tee feie nan fii goont jejaan-yoo.

⁶ Niñamme sii laat piisin. Toonbiit daano mabona baat nan kpikpiruko.

⁷ Bi saa tiar toonjana damm po, ki li tee piisime, ñaan li kan yukir ki bi saa tamm toonbiit damm na po.

⁸ Niib nba mok yame gaan kpaanii, ki niib nba piak jatii saa la biiru.

⁹ Niñamm nae mok tinnu nan bunborboor, ñaan fai damm na faak saa nyi paanu.

¹⁰ Daano nba ki nyint barmonii baat nan daamiie, ñaan wunba piak barmonii yeenin ni baat nan parmaasire.

¹¹ Niñano mabona tee manfoor bunbunne, ñaan ki toonbiit daano mabona baat nan kpikpiruk.

¹² Nan baat nan daamiie, ñaan ki lomm dokint biit kur.

¹³ Subin damm piak yanbariie, ñaan ki jatit ñarin jan nan tubdatu.

¹⁴ Yandaano yoo kpaan yanfoon nba kur ki u saa fit lae, ñaan jatit-i piak yoo nba, daamii ki fok nan baaru.

¹⁵ Gor guu mokitooe, ki namu biir nandaano.

¹⁶ Toonjana paauk tee manfoore, ñaan ki toonbiit ñarin baat nan kuun.

¹⁷ Niib nba gaan kpaanii na sii mok manfoor, ñaan binba ki saak nan bi biira na be dan ni.

¹⁸ Wunba kur borii nan tee faak daano, ki wunba kur moontir sanjaan tee jatuk.

19 Fi-i piak bonchiann, a saa tun yanbomma. Li-i tee ki a mək yan, a sii ηmine.

20 Niηano mɔbona tee nan salimpeena nae, ηaan tondaano dudukit ki mək nyoot.

21 Niηano mɔbona saa tur niib bonchiann nyoot, ηaan a mɔη liinsin saa fit kpia.

22 Yennu piisime te ki a məkitor, ηaan a mɔη toontunchioη kan fit te ki a məkiti.

23 Li tee jatiee nan fii mək kpinkpammuk, fi-i tun kpet. Subindamm para mei yanfoon toonn paake.

24 Yentinna laat baa loon linbae, ηaan ki toonbiit damm na ηarin laat baa mantik tiin linba.

25 Wonpaaruku baar, li tuu jii yanbondamm nae ki yaat namm, ηaan niηamm na ηarin laat tinnue yoo kur.

26 A daa ban te ki gbannyakdaano tuun siar ki teenani, u sii tee nan damiituk nae a nyana paak, koo nan munyuuk na a ninbina ni.

27 Sakin Yennu mɔb, ki a sii mək manfofoouk. Yanbondamm na tuu kpoe, ki bi yoo daa ki baari.

28 Niηamm dindann teemm kpinkpammuko, ηaan nibiit ηarin ki laat siari.

29 Yennu guu binba tee niηamm nae, ηaan biir binba tuun bonkpeta na.

30 Niηamm na sii mək linba guube yoo kur, ηaan toonbiit damm na ηarin kan biar tin na ni.

31 Niηamme piak yanfomaan, ηaan jerinn nba piak bonbiir saa muuwa.

32 Niηamm mi bonηann paku, ηaan toonbiit damm na ηarin piak linba teen daηe yoo kur.

11

¹ Yennu ki loon niib nba dia faak bikina. U mək parpeenn nan barmōnii bikinae.

² Niib nba tee karinbaandamm na saa di feie yياما; sikin-n-mōŋ baat nan yanfoome.

³ Li-i tee ki a ŋan, barmōniie ŋmakitira; niib nba ki piak barmōnii, bi mōŋ faake tuu tan biirib.

⁴ Məkint kan tura sommir a kuun daari, ŋaan a binbenŋaŋe saa tinna.

⁵ Binbenŋansime saa tur niŋanō manfoor nba tee dafur, ŋaan toonbiit damme tuu baar nan bi mōŋ baak.

⁶ Binbenŋansin tint binba tee barmōnpakira, ŋaan binba ki piak barmōnii na, bi mōŋ ninfokime tuu soorib nan baruk na.

⁷ Toonbiit damm-i kpo, bi dindann tuu kpo namme. A dudukit-i gaa məkint paak, li tee yanne.

⁸ Yennu tuu nyinn niŋamm daamii nie, ŋaan ki lin baa nibiit na paak.

⁹ Niib nba ki tee yentinna, bi pinpakit saa fit biira, ŋaan niŋamm yanfoome saa tinna.

¹⁰ Niŋamm-i məkityir, bi doo tuu mək parpeenne, ŋaan nibiiuk-u kpo, niib tuu mək kpinkpammuko.

¹¹ Niŋamm-i teen piisin doo paak, doo maŋ tuu teen digbanjaanne, ŋaan nibiit mōbona saa fit te ki doo n baa.

¹² Li tee jatiie nan fii piak kii biir leeb. Li-i tee ki a mək dudukit, a sii ŋmine.

¹³ A kan fit teen sanjaanŋannō yada nan maborkaa, ŋaan a sii fit mək parbifaant nan daanō nba tee barmōnpakiro.

14 Digbann nba ki mək tɔɔndamm nba ɲan, li saa baae. Kpaanteeb bonchiann tee nyannue.

15 Fi-i sak a a saa pa saamɔ pann, a tan saa bui kɔɔ ɲaan. Fi-i kii kɔɔn a nuu leɲe ɲan.

16 Poo nba mək ninbatinue laat baakir, ɲaan poo nba ki mək binbenɲan tuu di feie.

Nirɔ nba tee gbannyakdaanɔ kan ban la likirii, ɲaan wunba yiab u mɔɲ paak məkitye.

17 Fi-i tee burchimɔ, a tee a mɔɲ ɲante. Fi-i tee tondaanɔ, a teen a mɔɲe daɲ.

18 Nitont ki laat siara nyɔɔt, ɲaan li-i tee ki a tuun linba ɲan, see ki a tan gaar li paauk.

19 Daanɔ nba dukii a wun tun linba ɲan sii mək manfoor, ɲaan daanɔ nba ki u nunii mɔn nan toonbiit tumu saa kpowa.

20 Yennu ki loon niib nba mək toonbiit dudukit na, ɲaan u loon binba tuun toonɲanae.

21 I mi nan nibiit na saa la tubdatuwa, ɲaan ki niɲamm na n nyi li ni.

22 Poo-i fan ɲaan ki mək dudukɲant, u tee nan baa tuu jii salinbaɲ ki tuun doorik miar ni nae.

23 Linba ki niɲamm loon yoo kur na, li joontu tee ɲante. Nibiit na-i la linba ki bi loon yoo nba, sɔɔ kur wutoor tuu doe.

24 Nisiab dia bi likirii ki piine, ɲaan məkitye saa; ki leeb mun wuun ɲaan bia be namu.

25 ɲaant ki a nuu-ii yaa, ki a saa do nyɔɔt. Sommit leeb, ki a saa la sommir.

26 Niib piak ki sarikit daanɔ nba bɔrii jeet, ki guu li daauk n doe, ɲaan piak dont daanɔ nba nyint koi.

27 A dudukit-i ɲan, bi sii chɔrimae, ɲaan fi-i loon daamii, a saa la ɲanne.

28 Binba ki bi dudukit gaa bi gor paak na saa siir nan piar tituut nae, ɲaan ki niɲamm na mək nyɔɔt nan siɔk tituut na.

29 Binba baat nan daamii bi ɲaateeb paak tan kii mək siari.

Niib nba tee jatit na sii tun tee daabae yandamm boor.

30 Binbenɲansin teen manfoore, ɲaan ki kpikpiruk yaatir nann.

31 Binba tee niɲamm na saa la linba ɲan namme tingbouɲ na ni, li paak, i mi nan binba tee tondamm nan yanbɔndamm na tan saa la tubdatuwa.

12

1 Binba loon bannu na-i tun kpetir, ki a ɲmakitib, bi tuu gaare. Li tee jatiie nan fan yêt ɲmakitu.

2 Yennu par peen niɲamm paake, ɲaan biir damm nba lorin bonbiir na.

3 Toonbiit kan tura setɲanu, ɲaan niib nba tee popeenn damme see fanu.

4 Poo nba mək binbenɲaɲe tee u sɔɔɔ parbifaant nan kpinkpammuk; ɲaan poo nba dint u sɔɔɔ fei tee nan dindiik nae u sɔɔɔ kpaba ni.

5 Niɲamme saa dia-a fanu, ɲaan tondamm na ɲarin loon bin kpannae.

6 Toonbiit damm mɔbona tee kuume, ɲaan ki yentinna mɔbona tee manfoor ki teen binba ki bi lorin bonbiir bi paak na.

7 Toonbiit damm tuu tan baee ki bi naakuut kur n boont, ɲaan yentinna na ɲarin, bi naakuut yɔɔ see-e.

⁸ Li-i tee ki a sub, bi sii piakae; li-i tee ki a tee bonliinj, niib sii jakinae.

⁹ Li njan ki fii tee tarik kii tuun a poor paak, ki gar fan teen a mɔŋ nijaann, njan be kon.

¹⁰ Niŋamm tuu dia bi bonkobit fanue, njan nibiit ton nan bi bonkobite.

¹¹ Kpaarɔ nba tuun toonn fanu, u mɔk jeet ki di, njan li tee jatiie nan fan biir yoo kii tuun toon-yana.

¹² Linba ki nibiit loon bin tun tee toonbiite, njan niŋamm na see fanue.

¹³ Nibiit mɔbona tuu soorib nan baruk nae, njan niŋamm na nyint bi mɔŋ daamii ni.

¹⁴ A paaok saa nyi a toona nan a pinpakit nie; a saa la linba njan nana.

¹⁵ Jatit dukii a bi mɔk mɔniie yoo kur; njan niib nba sub, bi gbiintir kpaaniie.

¹⁶ Jatuk wutoor-i doo yoo nba, u tuu te bin banne yiama, njan subindamm tuu gaar sukite ki nmin.

¹⁷ Li-i tee ki a pak barmɔnii, mamɔmm tuu baare, njan li-i tee ki a faar faak, mamɔmm ki nyi paanu.

¹⁸ Mɔbona nba kaa nyɔɔt saa njaamar ki teena dan nan jukbanjiak nae, njan yanfoon mɔbona saa fit teb.

¹⁹ Faak ki wei, njan barmɔnii njanin yɔɔ be-e.

²⁰ Binba lorin bonbiir, njanme tuu tan kɔɔ lej, njan binba tuun toonjana mɔk parpeenue.

²¹ Bonbisiar kan teen niŋammi, njan nibiit na njanin ki mɔk siar ki ji pukin daamii po.

²² Yennu ki loon faak damme, njan ki u par mei binba gbeent bi mɔsona na paak.

²³ Niib nba sub ki want baa mi linba, n̄aan jatit n̄arin tuu m̄oont bi jatiie.

²⁴ Fi-i loon toontumu, a sii m̄ok yiikooe, n̄aan gbannyakir n̄arin saa teena daabire.

²⁵ Daamii saa fit fat a parmaasir, n̄aan ninbat-inu m̄obona saa tura parpeen̄ne.

²⁶ Niñan̄oe tee u ȳook n̄makit-t̄oo, n̄aan s̄onu nba ki nibiit t̄ok na, bi tuu tan bote.

²⁷ Fi-i tee gbannyakdaan̄o, a kan ban la linba ki a looni, n̄aan fi-i loon toonn, a saa la gor.

²⁸ Popeenn binbeñe tee manfoor s̄onu; ki toonbiit tumu tee kuun s̄onu.

13

¹ Bik nba m̄ok yan tuu gbiint u baa kpaaniie, n̄aan karinbaandaan̄o n̄arin ki saak nan u tun kpet.

² Niñamm saa la nȳoot baa piak linba paak, n̄aan fai damm n̄arin loon toonbiit tumue.

³ Soot a m̄oñ nan faa piak linba ki lin ḡoor a manfoor. Wunba piak yana yana biir u m̄oñe.

⁴ Gbannyakdaan̄o-i lekii loon bonsiar bian̄inba, n̄aan u kan ban la li bont. Wunba loon toonne saa la linba kur ki u loon.

⁵ Niñamm ki loon faak, n̄aan nibiit m̄obona baat nan parbiir nan feie.

⁶ Popeensime saa ḡoor binba ki tuun biit na, n̄aan toonbiite baat nan yanb̄ondamm baak.

⁷ Nisiab kp̄ann nan bi tee m̄okitae, n̄aan ki m̄ok siari; siab tee nan bi ki m̄ok na n̄aan m̄ok m̄okint bonchiann.

⁸ M̄okit̄oo tuu jii u likiriie ki tinn u manfoor, n̄aan s̄oo ki daamii nandaan̄o.

9 Popeenn damm tee nan yentu nae ki nyiirii, ki toonbiit damm tee nan fitir nba tuu kpeent na.

10 Karinbaanii baat nan daamiie; fi-i mək yan, li ɲan ki a boi kpaanii po.

11 Faa saa mokit dafur bianjinba, nnae ki a tan saa kɔŋir. Li ɲan fan tun ki la faraewa ki fit mokit, ki a məkint na sii pukii.

12 A dindann-i biir, a par tuu biire, ɲaan faa loon linba-i tun, a tuu mək parpeenpe.

13 Li-i tee ki a yêt kpaanjanii, a saa la daamiie; sakin kpaanii ki lin tinna.

14 Yandamm wannu tee manfoor bunbunne, ki saa somm ki tinn a manfoor yoo nba ki a be ninboŋ ni.

15 Bannteebe laat baakir, ɲaan binba ki bi kan fit teenib yada na ɲarin tək biiru sɔnu.

16 Yandamm tuu dukinewa ki tun, ɲaan binba tee jatit na ɲarin mɔontir bi jatiie.

17 Toonii nba ki ɲan baat nan daamiie, ɲaan binba ki a saa teemm yada na baat nan parmaasir.

18 Daano nba ki loon tumiiu sii be namu nan fei nie, ɲaan wunba gbiintir ɲmakita laat baakire.

19 Fi-i loon linba ki tan lar, li tuu man bonchiann. Niib nba ki mək yame ki loon bin nyik toonbiit tumu.

20 Ii təkii nan yandamm, ki a saa la yan. Li-i tee ki a soor jatit yɔosi, a saa la daŋe.

21 Toonbiit damm laat daamiie baa be siaminba kur, ɲaan niɲamm na saa la nyoot nba tee bonɲana.

²² Niŋamm tent faare ki guunt bi yaabona, ŋaan yanbondamm məkint saa saan popeenn damm boore.

²³ Tiŋ nba ki bi ki koo na, jeet bo saa nan leŋ bonchiann ki tur nandamm, ŋaan ki nitont na gɔɔrir ki li dɔɔ.

²⁴ Fi-i kii daar a bik tuba yoo nba ki u biir na, a ki loonɔi na, ŋaan wunba loon u bik tuu ŋmakitirɔe.

²⁵ Popeenn damm mɔke ki di yoo kur, ŋaan toonbiit damm ŋarin be kome yoo kur.

14

¹ Poob nba mək yame maa ŋei, ŋaan poojata ŋarin bet ŋei.

² Ii tee niŋanɔ ki lin wann faa baakit Yennu bianŋinba, ŋaan a binbeŋ-i bi, li saa wann faa ki baakit Yennu bianŋinbae.

³ Jatuk karinbaaniie te ki u piak bonchiann, ŋaan yandaanɔ mɔbonae guu-u.

⁴ Fi-i kii mək naakookii, a bɔɔr sii be yanne, ŋaan fi-i mək naakookii li saa gbee nan jeete.

⁵ Barmɔnii siara daanɔ ki fa faaki, ŋaan faak siara daanɔ ŋarin ki piak mɔnii.

⁶ Binba tee dont-n-mɔŋ damm kan mi bann siari, ŋaan niib nba tee yandamme bant yian.

⁷ Bɔkitir a mɔŋ nan niib nba tee jatit na, kimaan bi ki mək siar ki saa wanna.

⁸ Bee ki subindaanɔ mək yanfoomi? Kimaan u mi linba ŋan nan tumu. Bee ki nirɔ nba tee bonliiŋ mək liinsimi? Kimaan u dukii nan u mi bont kure, ŋaan ki ki mi-i.

⁹ Niib nba tee jatit na-i tun bonbiir; ɲaan li ki daamiib; niɲamm ɲarin tuu boi nyikinçhab poe.

¹⁰ A kpinkpammuk tee a mɔŋ yare, ki a parbiir tee a mɔŋ yar; sɔɔ kaa ki a saa çhent nanɔ.

¹¹ Bi saa yeer toonbiit daanɔ ɲaake ki gbenn, ɲaan niɲanɔ ɲaak n biar see.

¹² Sɔŋjouk nba ki a dukii a li ɲan na, ɲaan li ki kɔɔ li saa kuun ɲaake.

¹³ Laat tuu dɔkin parbiire waan, ɲaan parpeenn-i yaat yoo nba, parbiir bee yoo kur.

¹⁴ Nibiit na saa la linba jaŋ namme; niɲamm saa la bi toona paauk.

¹⁵ Jatuk tee bont kur yadae, ɲaan yandamm ɲarin gorii bi taabanae.

¹⁶ Niib nba mɔk yan tuu soor bi mɔŋe ki nyi daamii ni, ɲaan binba tee niliinii na ɲarin tuu gbar bi mɔŋ dianue, ki tuun yana yana.

¹⁷ Niib nba tee wutobiit damm na tuun jatiie; ɲaan niib nba mɔk yan tuu ɲmin soon nnae.

¹⁸ Binba ki mi siar na tuu la linba jaŋ namme bi jatii paak, ɲaan yandamm ɲarin tuu la nyɔɔt nba tee bannue.

¹⁹ Nibiit na tan saa gbaan niɲamm na tɔɔnn, ki sikin bi mɔŋ ɲaan miarib a bin timm ninbaauk.

²⁰ Sɔɔ ki loon nandaanɔ, nan u nikpiimma gbaa ɲaan bi ki loonɔ, ɲaan mɔkita na ɲarin mɔk yɔɔsnbae bonchiann.

²¹ Li-i tee ki a loon fii mɔk parpeenn, fii sommit binba tee nandamm na; li tee yanbomme li-i tee ki a sian sɔɔ.

²² Li-i tee ki a tuun linba ɲan, a sii mɔk lomm nan baakir a leeb boor, ɲaan fi-i tuun bonbiir, li tee kpetire.

²³ Fi-i tuun toonn, a sii laat a daar diisire, ɲaan fi-i kar ki faa labaar, a sii tee nandaanɔe.

²⁴ Yandamme do yanfoon nyɔɔt, ɲaan jatit na ɲarin, bi jat toonae want baa tee binba.

²⁵ Siara daanɔ-i pak barmɔnii, u tuu tinn manfoae; ɲaan wuu faar faak, u tukint niibe.

²⁶ Ki tin Yennu janmaanii, ɲanne saa tur fin nan a ɲaateeb parmaasir nan yamani binbeɲ.

²⁷ A loon ki a nyi kuun ni-i? A tin Yennu janmaanii, ɲanne tee manfoor bunbunn.

²⁸ Bat niib nba yab bianɲinbae want u naan paɲ nba tee; bi-i kaa, u kii tee soɔ.

²⁹ Fi-i be soon nna, fine mɔk yan, ɲaan a wutoor-i do yian yian, li want a jatii nba tee-e.

³⁰ Pardɔonn teen gbanant laafiae, ɲaan funfunn ɲarin tee nan dindiik nae.

³¹ Li-i tee ki a mukis nandamm, a sukii Yennu nba namm nae; ɲaan fi-i tiin nandamm ninbaauk, li wann nan a baakit Yennu-e na.

³² Tondamm toonbiite tuu baar nan bi mɔɲ baak, ɲaan niɲamm na ɲarin tuu la fatue, kimaan bi ɲamm paak.

³³ Subindamm dudukit kur mɔk yanfoome, ɲaan jatit na ki mi siar ki jiin yanfoon po.

³⁴ Popeensime te ki doo kpaatir; ɲaan yanbomm ɲarin dint doo feie.

³⁵ Toontunna saakab nba tuun fanu na, ɲamme ki kpanbara para mei bi paak, ɲaan daar binba ki tuun bi toona fanu na tuba.

15

¹ Soon nna gatu maakit wutoore, ɲaan ki kunkɔchiok dont wutoor.

² Yandaano-i pak yoo nba, bannu tuu chat nakine, ñaan jatuk ñarin tuu fu fuute.

³ Yennu laat linba tuun lokir kur po, u gorii linba ki ti tuun kur, laa ñan koo laa bi.

⁴ Parmaasir mɔbonae teen manfoor, ñaan tonu mɔbona ñarin teen a seek danje.

⁵ Li tee jatiie nan fan yêť linba ki a baa wanna na, li ñan ki a gaar a baa ñmakita.

⁶ Popeenn damm mɔkint yoo be-e, ñaan toonbiit damm na ñarin kɔŋit bi mɔkinte, daamii-i baar yoo nba.

⁷ Yandamme baat nan bannu, ñaan jatit ñarin ki baat nan siar.

⁸ Yennu tuu mɔk parpeenne, niñamm-i meio yoo nba, ñaan ki loon toonbiit damm maruñ nba ki bi teeno na.

⁹ Yennu ki loon toonbiit damm sonu nba ki bi tok na, ñaan loon binba tuun linba took na.

¹⁰ Fi-i yêť Yennu sonu na tokinu, u saa dat a tubir bonchiann. Fi-i yêť ñmakitu, a saa kpoe.

¹¹ Kpeentiñ gbaa, ñaan siar ki dook Yennu nan wun bann linba be lenji, ki niib ji saa teen nlee ki borɔ bi dudukiti?

¹² Dont-n-moñ damm ki ban loon ñmakitu; bi kan mi boi binba tee yandamm na ki bin turib kpaanii.

¹³ Niib-ii mɔk parpeenn, bi tuu laa mɔmiime, ñaan yoo nba ki bi mɔk parbiir ki bi ji gorii ninbiik.

¹⁴ Yandamme loon tumiiu; ñaan bonliinii na ñarin, bi numm gboo jatii nba ki bi mɔk nae.

15 Nandaano binbenj tee beribuko yoo kur, njaan niib nba mək parpeenne laat manfoor manu.

16 Fi-i tee yentinnɔ njaan tee nandaanoɛ njan ki gar fi-i tee məkitoɔ njaan kii be daamii ni.

17 Fi-i di kpinfraat nan niib nba ki a loomm, njanne njan ki gar siaminba ki bi njman naajak-pamma njaan ki nanj be lej.

18 Wutoa nba do yian yian baat nan mɔnioko, njaan ki sukuru baat nan parmaasir.

19 Li-i tee ki a tiin gbannyakir, a sii tookit bonpaarae lokir kur po, njaan fi-i tee niɲano a kan la daamii.

20 Bik nba mək yan teen u baa parpeenne, njaan bik nba tee jatuk yisin u naae.

21 Niib nba tee bonliinii na mək parpeenne nan bi jatii toona nba ki bi tuun, njaan subindamm njarin tuun linba tooke.

22 Gaat kpaanii ki lin somma, ki a nyann, njanni kaa, a saa baawa.

23 Fi-i pak mɔbonn nba took yoo nba janj, li tuu mək parpeenn.

24 Niib nba mək yan tək manfoor sɔnue, bi ki tokii kuun sɔnu.

25 Yennu saa bit karinbaandamm nej, njaan guur pakɔk məkint.

26 Yennu ki loon dudukbiiti, njaan u par mei mɔbonjana paake.

27 Fi-i tokin toonbiit sɔnu a fan lon məkint, a saa baar nan daamiie a njateeb paak. A daa gaan fobit piinii ki a manfoor n fokit.

28 Niɲamm tuu dukinewa ki fit tur gatu. Nibiit tuu tur bi gatue yiama, njaan li baat nan daamiie.

29 Niŋamm-i mei Yennu yoo nba, u gbiine, ŋaan yêen nibiit miaru.

30 Niib-i laa mōmiin, li tuu tura parpeenne, ki labanann teena pardōonn.

31 Fi-i gbiin yoo nba ki bi ŋmakitira, fine mōk yan.

32 Fi-i yêt tumiiu, a teen a mōŋe daŋ. Fi-i sak ŋmakitu, a saa la yan bonchiann.

33 Fi-i baakit Yennu, li tee li yur po tumiiue. See ki a sikin a mōŋ sinsinn ki lian fit la jirima.

16

1 Ti saa fit lor ti lora, ŋaan Yennu-e dia mōbonjoontik.

2 A saa fit dukin nan linba kur ki a tuun na took, ŋaan Yennu-e saa bu a par ni bibikit buut.

3 Boin Yennu ki wun teen piisin a lora paak, ki fan fit tun nann fanu.

4 Yennu nba nan linba kur mōk paake, ki toonbiit damm joontu tee kuume.

5 Yennu ki loon binba tee karinbaandamme, u kan mi ŋaan ki bin nyi tubdatu ni.

6 Ii mōk lomm nan barmōnpaku, ki Yennu n nyik chab a yanbōmm. Fi-i sak Yennu mōb, bonbisiar kan teenani.

7 Fi-i pent Yennu par, u tuu te ki a datai ji tee a yōōsnbae.

8 Fi-i mōk barmōnii mōkint waaminna, li ŋan gar fi-i mōk fobit mōkint saama. ⁹ A saa fit lor lora, ŋaan Yennu-e tee a ŋmakit-tōō.

10 Bat piak nan yiikojaanne, linba ki u piak ŋane yoo kur.

11 Yennu loon barmōnii jaŋa nan bikinae, ki bont kur daauk-i waa leer.

12 Kpanbara ki saak toonbiit, kimaan barmōndianu teen doo paŋ.

13 Bat loon wun gbat linba tee barmōniie, ki binba piak barmōnii maŋ ki u loonib.

14 Daano nba mōk yan yiabe a bat par-ii peen, li-i tee bat wutoor doo, li ki gar soo n kpo.

15 Bat-i tur u sommir, li tee nan sayuŋ nba tuu baar nan saak nae, li nie ki manfoor be.

16 Fi-i mōk yanfoon nan bannu, li ŋan ki gar salimmōna nan salimpeenawa.

17 Binba tee niŋamm na somm soŋu nba ki mōk biite, li paak, ii gorii faa saa siaminba po ki lin tinn a manfoor.

18 Dont-n-mōŋ baat nan biirue, ki karinbaanii baat nan baak.

19 Fi-i sikin a mōŋ ŋaan be namue ŋan ki gar fi-i tee karinbaandamm na yeno, ki fin nan ŋamm chentir fatuk bona.

20 Gbiintir linba ki bi wanta na, ki a saa la nyannu. Teent Yennu yada ki a sii mōk parpeenn.

21 Niro nba tee yandaano, bi banto u maan paku nie. U mōbona nba man bianŋinba, li bia daak niib nnae.

22 Yanfoon tee manfoor bunbunne ki tur binba sub, ŋaan fi-i yiab a fan baar nan ninyentir tur niib nba tee jatit, a biir a yooe.

23 Binba tee yandamm tuu dukinewa, ki tan pak, ki linba ki bi yet na ji tuu dat niib dudukit ki saan nann bi boore.

24 Lomm mōbona tee nan siat nae, fi-i lemm ki li man, ki bia teena laafia.

²⁵ Sɔnu nba ki a dukii a li ɲan nan tɔkinu na, ɲaan li ki gar sɔnu maɲ saa kuun ɲaake.

²⁶ Jeet niɔŋo tuu te ki toontunnɔ tuun toonn bonchiann, kimaan u loon wun la jeet nba saa jaɲɔe.

²⁷ Toonbiit damme loon sɔnii a bin biir leeb, bi mɔbona tee nan muyeruk nae.

²⁸ Nitonte lin nan sanjaaun, ki baat nan daamii ki biir yɔɔs.

²⁹ Tondamme kpann bi yɔɔsnba ki kɔontib ninbɔŋ ni.

³⁰ Niib nba laa mɔmiin ki nyiitir nyana a paak, ki dia serimii ki tee nyina na, a gotib fanu, bi lor bonbisiara.

³¹ Manfofoouko tee popeendaano nyɔot; ki yukpapeenii tee baakir fokirik.

³² Fi-i mɔk sukurue ɲan ki gar fi-i mɔk yiikoo. Fi-i fit dia a mɔŋ, li ɲan gar fan dia doo.

³³ Niib tuu tɔ naatoote a bin bann Yennu nba loon bianɲinba, ɲaan Yennu mɔŋe tuu tur li gatu.

17

¹ Fi-i dii jekoont nan parmaasire sɔ ki gar bin teen jaamm ki tura ɲaak nba gbee nan daamii na ni.

² Daabir nba mɔk yan tan sii mɔk yiikoo ki gar u chanbaa bijayoonn, ki saa chent faar nano.

³ Bi tuu jii muue ki bikin salimmona nan salimpeena, ɲaan nisaarik par ɲarin, Yennu-e bikii.

⁴ Binba tee toonbiit damm gbiin toonbiit mɔbonae, ki binba mun tee faak damm gbiin faak maan.

⁵ Fi-i laa nandamm, a sukii Yennu nba namm nae. A saa la tubdatu, li-i tee ki soo koo ninboŋ ni ki a mək kpinkpammuk li paak.

⁶ Nikpera mək parbifaant bi yaaboona paak, nan waas nba mək parbifaant bi baanba paak bianŋinba nae.

⁷ Niib nba tee jirima damm ki fa faaki, ki binba tee jatit na ki mək barmənsia ki piakii.

⁸ Nisiab dukii a fobit piinii tuun nan nyoku nae, ki teen yada nan li saa fit tun linba kur be.

⁹ Fi-i loon niib-ii niana, bi-i tuu kii biira, fan nyik chabib. Fi-i tian bi biit, li saa biir yoose.

¹⁰ Fi-i yakii nan yandaano yomkoo, ŋaan li tuu turo kpaanii ki gar faa saa boo jatuk taapaun kobik.

¹¹ Kuun saa baar nan tondaano nae, toonbiit damm nba yoo baat nan daamii na paak.

¹² Fi-i chet naamuuk nba ki bi soor u waase so nan fan chet jatuk ki u tuun jat toonn.

¹³ Fi-i dia biit ki pa ŋant paak, bonbiir sii yoo be a ŋaak nie.

¹⁴ Məniok pinpiik tee nan məkir nba tuu piin patu nae; goot, a daa te ki li saa fokitiri.

¹⁵ Ki pak biir wunba ki tun biit, koo ki nyikin toonbiit damm yann, li kur ki ŋan Yennu boori.

¹⁶ Fi-i koon jatuk sakur, li kan sommoo, kimaan u ki mək yanfoomi.

¹⁷ Yooos want bi lomme yoo kur; ki nikpiimm mun baat nan sommir, ninmonn yoo.

¹⁸ Yankaarin daanoə saa sat məb nan u saa sak gaar soo pann ki pa.

19 Wunba loon toonbiit tumu, u loon wahalae. Fi-i piak ki dont a mɔŋ, a loon wahalae ki teen a mɔŋ.

20 Wunba dukii biit, ki bia piak mɔbonbiit kan la bonŋansiari, see biiru kuukɔɔ.

21 Waas nba ki mɔk yan na, bi baanba ki laat siari, see parbiir nan yanyêtuk kuukɔɔ.

22 Fi-i mɔk parpeenn, li teena laafiae. Fi-i mɔk parbiir yoo kur, li jɪnit a manfoore.

23 Faak barbuura tuu bɔr gaar fobit piiniie, ki ji gbar barmɔnpaku.

24 Subindaanɔ dudukit tee wun tun yanfoon toonne, ŋaan jatuk ŋarin tuu ŋaŋe.

25 Waas nba ki mɔk yan baat nan parbiir nan dindankɔŋire ki teen bi baanba nan bi naanba.

26 Li ki ŋan fan jiar wunba ki tun biit pann a wun pa; ki niŋanɔ-i la tubdatu, barmɔnii ji tuu bote.

27 Binba sub na ki piak yoo kuri. Niib nba be soon nna, ŋamme mɔk barmɔnii ninyentir. 28 Li-i tee ki jatuk ŋmin ki tee soon nna, niib kan bann nan u ki mɔk yami.

18

1 Niib nba ki tɔkii nan leeb na, bi baka kpan be bi mɔŋ kuukɔɔ poe, bi ki saak linba ki bi leeb yaa li ŋan na.

2 Jatuk baka kaa waa bann bont paak koo waa ki bann; waa kpan loon linba tee wun wann waa mi bianŋinbae.

3 Yanbomm nan fei lakin tɔke. Fi-i kɔŋ jirima, a tuu gaar sukite li paak.

⁴ Nisaarik mɔbona saa fit kii tee sɔnu nba ki a saa tɔkin ki la yanfoon; li sumii nan mɔkgbenjir nae, ki yeen nan kpenu nba puub na.

⁵ Li ki ŋan ki a pak somm biirtɔɔ, ŋaan te ki wunba ki tun biit na n kɔŋ u mɔnii.

⁶ Jatuk-u piin mɔniɔk yoo nba u loon bin booue.

⁷ Jatuk-u piak, u biir u mɔŋe; u mɔbona na tuu tan soorɔ nan baruk nae.

⁸ Sanjaauŋ man bonchiann, ki ti loon li paku.

⁹ Gbannyakdaanɔ nan wunba tee toonbiik daanɔ, bi kur biit tee yommo.

¹⁰ Yennu tee nan difoouk nba mɔk paŋ nae, ki tee siaminba ki popeenn damm saa kɔɔ la tinnu.

¹¹ Mɔkita dukii nan bi mɔkint na guube, nan baa tuu maa joonfoouk ki lint doo, li li guur bianjinba na.

¹² Fi-i kii mɔk sikin-n-mɔŋ, a kan lan baakiri, karinbaandamm na tɔk biiru sɔnue.

¹³ Gbiintir sinsinna, ki fit tur gatu. Fi-i kii tun nna, a tee jatuk nba dint niib feie.

¹⁴ Fi-i yiar yoo nba ki mɔk parcheenn, li saa tura paŋe, ŋaan fi-i kɔŋir, a dindann tuu yaate.

¹⁵ Subindamm nunii mɔne, ki bi teen siir yoo kur nan bin tumii.

¹⁶ A loon fan la nijaansɔɔ-ɔ? Jiin piinii ki saa turɔ, ki lau yian.

¹⁷ Wunba sint pak barbuboor, li tuu naan ŋɔɔe mɔk mɔnii, see ŋɔɔ nan wunba mɔk barii na tan piin ki boi leeb buboita.

¹⁸ Li-i tee yiikoo damm banlee piak ki biir leeb barbuboor, see ki bi boi Yennu ki la li barmonii.

19 Sommit a ninja, ki u saa guura nan baa tuu maa joonn ki loon doo bianjinba ki lin guurir na, ñaan li-i tee ki a kɔn nanɔ, u saa yêt a sommire.

20 Faa piak linba kur, see ki a gaar li paauk.

21 Linba ki a piak saa fit tinn koo ki nyinn manfoor, li paak, see ki a gaar a mɔbona paauk.

22 Wunba kɔɔn poo, u la bonñanne; li want nan Yennu ñan ki turo.

23 Nandaanɔ-i piak, u tuu piak nan baruño, ñaan mɔkitɔɔ-i piak, u tuu piak nan nyatuko.

24 Yoyent ki yukii, ñaan yoyenii mun mɔk kpaiu ki gar naanɔka.

19

1 Fi-i tee barmɔnpakiro ñaan be namue ñan ki gar fi-i tee jatuk nba fa faak.

2 A nunii-i mɔn ñaan ki bannu kaa, li ki ñani; fi-i kɔŋ sukuru see ki a kɔɔ wahala ni.

3 Nisiab liinsime tuu biirib, ñaan ki bi ji nyiir Yennu.

4 Mɔkita laat yɔɔsnba ki pukii, ñaan nandamm nba ñarin mɔk binba waan na gbaa, bi ki fit diabi.

5 Fi-i faar faak barbuut boor, see ki a la tubdatu. A kan fit bori.

6 Sɔɔ kur yiabe a nijaana na nunii n gboou, ki sɔɔ kur loon wuu yɔɔkit nan wunba piin piinii.

7 Nandaanɔ ki mɔk nyɔɔt u ninjamm boor, li paak u kan la yɔɔsnba, wuu lekii yiab u mɔŋ paak bianjinba, ñaan sɔɔ ki nakiiɔ.

8 Sommit a mɔŋ ki tumii linba kur ki a saa fit, kii biaki tian faa tumii linba maŋ, ki lin tura nyɔɔt.

⁹ Wunba fa faak barbuboor saa la tubdatuwa, u kan saan yanni.

¹⁰ Li ki ɲan ki jatit-ii be manu ni, li bia ki ɲan ki daaba-ii dia nijaana.

¹¹ Fi-i mək yan, fan soor a mɔŋ ki daa dont wutoor. Sɔɔ-ii tun biira, ɲaan ki a nyikɔ, li sii tee jiringbenjire ki tura.

¹² Bat wutoor-i doo, li tee nan yanbɔr nba tuu be-e nae, ɲaan ki u parmaasir tee nan sinsinn saak nba tuu baa na.

¹³ Waas nba tee bonliinii na, ɲamme boontir bi damm manfoa. Ki poo nba tee bartooruk mun tee nan nyun nba tuu toot kpek kpek bianjinba na.

¹⁴ Jɔɔ saa fit di u nidamm faar nba tee ɲei nan likiriwa, ɲaan pookɔɔnt ɲarin, Yennu-e teen jɔɔ poo nba mək yan.

¹⁵ Gbannyakdaano na, a loon fii dɔɔ kii gɔɔnt, ɲaan see ki kon tan soora.

¹⁶ Ii dia Yennu sennii na, ki a manfoor n fɔkit; li-i tee ki a yêt li dianu see ki a kpo.

¹⁷ Fi-i tur nandaano piinii, li tee nan a kpent Yennu-e bont maŋ na, ki Yennu tan saa pa tura.

¹⁸ Ii kpaan a waas yoo nba ki bi daa tee bonbis na, ki bin tumii yan, ɲaan fi-i yêt, a sommitibe a bin tan biir bi mɔŋ.

¹⁹ Daano nba ki u wutoor do yian yian, yin nyikɔ, ki wun tan la li tubdatu; ɲaan fi-i nyinno daar ni yomm, see ki a tan ɲamm ki nyinno taar munlee.

²⁰ Li-i tee ki a gbiint kpaanii ki sak tumiiu, a tan sii mək yan dasiar.

21 Niib saa fit lor baa loon bianjinba kur, ŋaan Yennu loomme saa tun.

22 Li tee feie nan fi-i tee jawudaanɔ; nandamme sɔ fai damm.

23 Sakin Yennu mɔb, ki a sii mɔk manfofoouk nan ningboor nan yamani benu.

24 Nisiab tiin gbannyakir nan bin jii jeet gbaa ki kɔɔn bi mɔi ni.

25 Li ŋan ki karinbaandamm na n la tubdatu, ki lin tumii binba ki mi siar na yan. Fi-i mɔk yan, bi-i ŋmakita yoo nba, a saa tumiie.

26 Niro nba tee yukpeenn ki ki tiin fei-e tee u baa yana yana, koo ki beer u naa ki nyinto u ŋaak ni.

27 N bija, fi-i nyik tumiiu, li kan yukir kaawa nan faa saa tamm linba ki a daan tumii ki bann na.

28 Barmɔnii kaa siaminba ki siara daanɔ lor a wun pak ki biir sɔɔ. Nitont loon toonbiit tumue.

29 Karinbaandaanɔ nba tee jatuk, see ki bi boou.

20

1 Fi-i nyuu daan bonchiann, a tuu piak ki fu nan jatuk nae. Li tee jatiie nan fan yib daan.

2 Bat wutoor-i doo, li tee nan yanbɔr nba tuu be-e nae. Fi-i donn u wutoor, a saa kɔŋ a manfoora.

3 Wunba tee jatuko baat nan mɔniɔk, ŋaan fi-i loon ki fii mɔk jirima, fan nyik mɔniɔk.

4 Kpaarɔ nba tiin gbannyakir ki ki koo kpaab kpafuur yoo, jejaan-yoo-i baar, u kan jaan siari.

⁵ Nisaarik dudukit tee nan nyun nba be bunbunn nba sumii ni nae, ki daano nba mok yanfoome bantir.

⁶ Soo kur piak ki want waa mok lomm nan yada bianjinbae, naan a kii yabir, a kan la barmonii yada daano.

⁷ Waas nba ki bi baanba piak barmonii ki bia tuun linba took na, bi tee yumandamme.

⁸ Bat-i kar barbunu paak yoo nbaewa, ki u tuu bann linba tee toonbiit.

⁹ Soo be ki saa fit yet nan noo kaa dudukbiit, ki yanbomm kaa u ni-i?

¹⁰ Yennu ki loon niib nba dia faak jana nan bikina na.

¹¹ Waas gbaa naan bi toonae want bi binbenj, li saa te ki a bann baa tee barmonpakira nan baa nan bianjinba.

¹² Yennu-e turit ninbina a tii laat, ki bia turit tuba a tin ghiint.

¹³ Fi-i doo goont yoo kur, a sii be namue. Naant ki a ninbinn n monn toonn paak, ki a saa la jeet ki di.

¹⁴ Wunba daa, u yeene yoo kur a bont man daauk paaka, naan wuu jiki seet, ki u piak dont u moŋ nan u dii daauk na fanu ki la dafura.

¹⁵ Fi-i piak yan barii, nanne mok nyoot ki gar salima koo tanbinyinyira nba daauk paar.

¹⁶ Wunba teen liinsin ki sak nan u saa gaar saamo pann ki pa, see ki bi tan jii u mokint ki senn siara.

¹⁷ Linba ki a tokin faak sonu ki lon na sii tee nan jemant nae, naan li kan yukiri ki li sii tee nan tanbiinii na, a mob ni.

18 Gaat kpaanjanii ki la nyannu; a daa tookit tob yoo nba ki a ki lori.

19 Sanjaanjannɔ kan ban bɔr barbɔrkai. Bɔkitir a mɔŋ nan niib nba piak maan bonchiann na.

20 Fi-i por a baa koo a naa mɔb, a manfoor saa gbenne nan fitir nba tuu kpeen na.

21 Mɔkint nba ki a lar yian yian na, li kan tura nyɔt fanu.

22 A daa tuun biit ki jiiint binba tuma biit na. Teent Yennu yada ki wun ŋamm maan maŋ.

23 Yennu ki loon binba dia faak jaŋa nan bikina na.

24 Yennu-e ŋamm a sɔnu nba ki a sii tɔkii; ki ŋmee ji saa fit bann u mɔŋ manfoor nba somm bianjinba?

25 Dukint fanuwa ki fit sat Yennu piinii mɔsonn, ki tan daa mɔ kɔɔŋaani.

26 Kpanbar nba mɔk yame bant wunba tuun biit, ki daar u tubir, ki ninbatinu kaa.

27 Yennu-e turit yan nan dudukit, ki ti kan fit kpann ti mɔŋi.

28 Kpanbar nba saa dia u niib nan lomm nan barmɔnpaku ki lukitin kaa bianjinba na, nnae ki u naan saa wei.

29 Ti numm gboot nipaauŋ paŋ nba ki bi mɔk na, ki bia baakit nikpera nba mɔk yukpapeenii na.

30 Yenn yoo bontonsiare tuu teent ki tin nyik toonbiit.

21

1 Yennu ŋmakitir kpanbar dudukit nan waa te kpenu puub bianjinba nae.

² A saa fit dukin nan linba kur ki a tuun na took, ŋaan ii tian nan Yennu saa bu a par ni bibikit maŋ.

³ Fi-i tun linba took ki bia ŋan, ŋanne teen Yennu parpeenn ki gar fan turo piinii.

⁴ Toonbiit damm karinbaanii nan bi dont-n-moŋe diab, linba na tee yanbomme.

⁵ Lorin a lora fanu ki a tan saa la nyoot bonchiann, ŋaan fi-i teen yian yian, a kan ban la ki lin jaŋa.

⁶ Məkint nba ki a təkkin faak sɔnu ki lon na, li kan yukir kaawa ki lin jii teena kuun mɔb ni, ŋaan yaat, ki a kɔŋir.

⁷ Tondamm toonbiite tuu kpib, kimaan baa yēt bin tun linba took na paak.

⁸ Yanbɔndamm na təkii sɔŋmarimae, ŋaan binba ki mək biit na tuun linba tooke.

⁹ Fi-i dɔɔ ŋaak yur* paake sɔ nan fin nan poo bartooruk n taan diiuk.

¹⁰ Toonbiit damm na mək niɔŋ yoo kur nan biit tumu, ki ki tiin sɔɔ ninbaauk.

¹¹ Karinbaandaanɔ-i la tubdatu yoo nba, nan binba ki mək dudukit na gbaa, ŋaan bi tuu tumii yame. Wunba mək yame bant linba ki bi tumiio na.

¹² Yennu tee popeenn daanɔe, u mi linba tuun toonbiit damm ŋei ni, ki saa boont toonbiit damm maŋ.

¹³ Fi-i yēt fan gbiint nandaanɔ mɔnii, a mɔŋ tan sii bui ki loon sommir, ki sɔɔ kan gbati.

¹⁴ Sɔɔ-i donn wutoor a paak, ŋaan ki a bɔr turo piinii, u wutoor maŋ saa maake.

* **21:9** 21.9 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

15 Barmonii toonn-i tun yoo nba, niɲamm na tuu mək parpeenne, ɲaan nibiit na ɲarin yan tuu pute.

16 Wunba yêen dudukɲant, kuun see li daanɔ tammɔb ni ki guu-u.

17 Fi-i be a yamani, ki nyu daan, ki di jeɲant nba ki a loon, a kan ban məkiti.

18 Toonbiit damm nae tuu tan ɲmat di biak nba ki bi lorin niɲamm paak na.

19 Fi-i be muuk nie sɔ nan fii be nan poo nba tee bartooruk ki bia mək bunburimii.

20 Yandamm məkint be-e yoo kur, ki bi di bi yamani, ɲaan jatit ɲarin tuu di bi likirii kure, bi-i lar yoo nba.

21 Ii mək lomm nan yentinu, ki a manfoor saa fokit, ɲanne ki a leeb saa tura baakir ki bia dia-a fanu.

22 Kunkɔnkɔnnɔ nba mək yan saa fit lek doo nba ki paɲ damm guu na, ki nyannir, ki bit li joonpaara nba ki bi maa li paak na.

23 Fi-i loon faa daa kɔɔ daamii ni, fan soor a mɔɲ nan maan nba ki a piak.

24 Wantin wunba tee gorgot daanɔ, ki n wanna nan u tee karinbaandaanɔ, nan dont-n-mɔɲ daanɔ, nan ningotkangboouk daanɔ.

25 Gbannyakdaanɔ nba yêen toonn na kpi u mɔɲe, ²⁶ u kpan kar dukii waa bo sii mək linba poe; ɲaan popeenn damm ɲarin nii yaae, ki piin piinii nan burchint.

27 Yennu ki loon toonbiit damm maruɲ nba ki bi teenɔ nae, mantik yoo nba ki bi baar nann nan dudukbiit.

28 Sɔɔ ki tee faak daano siara yada, n̄aan wunba piak barmɔnii, bi gbiin u maame.

29 Popeenn damm na n̄arin mi bi mɔɲ po, n̄aan toonbiit damm nae tuu kpann niib nan bi n̄an.

30 Nisaarik yanfoon nan bannu nan ninyentir kur, n̄aan li kan fit sommɔ, li-i tee ki Yennu ki taa u po.

31 A saa fit lon taanii ki teen siir a fan took tɔb, n̄aan Yennu-e teen nyannu.

22

1 Bi-i senn sanɲann nan mɔkint ki yaa a gann, fan gann sanɲann.

2 Mɔkitɔɔ nan nandaano kur, n̄aan Yennu-e namm.

3 Subindamme tuu dɔɲ bann nan daamii baat ki bin gɔɔrir, n̄aan wunba ki dukii n̄arin tuu kpan somme ki saa kɔɔ leɲ, ki tan bui kɔɔɲaan li poor po.

4 Sakin Yennu mɔb, ki sikin a mɔɲ, ki a saa la mɔkint nan baakir nan manfofoouk.

5 Fi-i loon a manfoor, fan lɔkit barit nba so biit damm na.

6 Want waas baa sii be bianɲinba, ki bi-i kpaat n̄aan bi kan tammir.

7 Nandamm tee mɔkita daabae. Fi-i kpent likirii, a teen wunba kpenta na daabire na.

8 Fi-i bur biit, ninbɔɲe saa pia, ki faa tuu dint a leeb biak nba na saa gbenn.

9 N̄aant ki a nuu-ii yaa, kii piin nandamm jeet, ki a saa la piisin li paak.

10 Nyint dont-n-mɔɲ daano i sinsuuk ni, ki mɔniok nan kunkɔna nan sanbiiuk saa gbenn.

¹¹ Fi-i tee popeenn daano ki bia piak linba njan, bat sii tee a yooke.

¹² Yennu saa yêť faak damm mɔbona na, ki barmɔnii n la nyannu.

¹³ Gbannyakdamm tuu kar bi njei niŋe, njan yeen a bi kan nyi nanyer po, ki yanbor n tan mann sooribi.

¹⁴ Bonchonchonsin tee baruko ki so binba dont Yennu wutoor na.

¹⁵ Li tee waas binbeŋe nan bii tuun jatii, njan fi-i koon lanbann bi pagbina po, bi saa nyike.

¹⁶ Fi-i piin mɔkita piinii, koo ki fiar tatimm a fan mɔkit, see namu soora.

Ki jiin yanbarii piintaa na po

¹⁷ Gbiintir, ki n tumiia yandamm nba yet linba. Tumiin bi wannu maŋ, ¹⁸ ki a sii mɔk parpeenn, li-i tee ki a tuu fit tiar linba ki bi yet na. ¹⁹ N loon ki a wei Yennu-e nan a par kur; li paak ki n yaa n beta li po mɔtana. ²⁰ N sob yanbarii piintaa ki tura; ki barii maŋ mɔk bannu nan kpaanjanii, ²¹ ki li saa wanna barmɔnii nba tee linba. Ki bi-i ji kii tuma a fan lon barmɔnii, a saa jen nan gatu nba tooke.

-- 1 --

²² A daa nmaab nandamm kimaan baa namii na paaki; a bia daa nmaab binba see barbuut boor ki ki mɔk sommitoo. ²³ Yennu saa bu bi barii ki turib, njan biir daano nba dukin a wun biir bi manfoa na.

-- 2 --

²⁴ Niib nba tee wutobiit damm na, a daa sob yooŋsi; ²⁵ ki a tan saa mann gaar bi binbeŋ ki ji gbar lebitu.

-- 3 --

²⁶ A daa saak nan a saa gaar soo pann ki pa turo. ²⁷ Fi-i tan gbar pann na panu, bi saa jii nan a doonuewa, ki yaat nann.

-- 4 --

²⁸ A daa ban chari kpaterik nba ki a yeejamm din bir na.

-- 5 --

²⁹ Wantin daano nba tuun fanu, ki n saa wanna nan u nan gar niib bonchiann, ki jan nan wuu be kpanbara toonn.

-- 6 --

23

¹ Fin nan nijaann-i kar ki di jeet, fi mi waa tee wunba. ² Fi-i mok lammeeuk, naan fan soor a moŋ. ³ A daa mok nioŋ nan jeŋant nba ki u teen na, li pasiar u sii yaa wun bikinae.

-- 7 --

⁴ Ii mok yan ki daa mantik yiab a fan mokiti. ⁵ A mokint man saa fit yaat yiama, ki naan nan li pia kpinkpente ki yukir nan baakir na.

-- 8 --

⁶ A daa di jawudaano jeet nba ki u teeni, koo ki jekir u jeŋant na paaki. ⁷ U tuu yet a, "Ii diwa," naan u ki loon nna kaa. U binben tee nan waa dukii bianjinba nae. ⁸ Faa dii linba na, a saa siiwa, ki a momant na kur n teen yann.

-- 9 --

⁹ A daa piak yan maan ki teen jatuku, u saa yisinire.

-- 10 --

¹⁰ Ii mi ki a ban chat terkperik, koo ki fat tin nba tee kpeebii yar. ¹¹ Yiikoo daano Yennu see bi po, ki saa bu bi barii turib.

-- 11 --

¹² Gbiintir linba ki a wantoo wanta na ki tumii li kur.

-- 12 --

¹³ A daa nyikin waas kpaanii. Fi-i koon lanbann bik pagbina po, nann kaa saa kpiu, ¹⁴ nnaan barmonii, li saa tinn u manfoor.

-- 13 --

¹⁵ N bija, fi-i mok yan, n sii mok parpeenn bonchiann. ¹⁶ N sii mok yugontir yoo nba ki n gbia ki a piak yanfoon maan.

-- 14 --

¹⁷ A daa fumm nan niib nba tee yanbondamm na; nnaant ki a baka-ii be yentinu po. ¹⁸ Fi-i teen nna, a toonn po benu sii yeene.

-- 15 --

¹⁹ Gbiintir, n bija, ii mok yan, ki nnaan ki a ninbinn-ii mon faa be bianjinba. ²⁰ A daa tokii nan niib nba nyu daan bonchiann, koo ki di jeet ki li gaarib na. ²¹ Dayibira nan podamm sii be namu nie. Li-i tee ki a toonn kpan tee fan tuu di ki door goonie, li kan yukir ki a sii lia bonchiat.

-- 16 --

²² Gbiintir a baa maan; u bonii kaa, a bo sii kaa. A naa-i tani kpet, fan wannoo a ninbinn nba gboou bianjinba.

²³ Barmonii, nan yanfoon, nan tumiiu, nan duduknant nan nan fan daa, nnaan li ji ki nan fan koi.

²⁴ Popeenn daano baa mok monii nan waa be parpeenn ni na. A bik-i mok yan, a sii mok yugontire.

²⁵ Nnaant ki a naa nan a baa-ii mok yugontir a paak, turin a naa li parpeenn.

-- 17 --

²⁶ N bija, gbiintir fanu, kii be nan maa be bianjinba na. ²⁷ Poojantona nan poochonchona tee nan kuun baruk nae. ²⁸ Bi guu nan fat-teeb nae, ki te jab bonchiann chomm.

-- 18 --

²⁹⁻³⁰ Wantin wunba nyu daan bonchiann, ki tee wunba nyu dabooru kur, ki n saa wanna nan u be ninbaatire, ki u yan tuu yêṭ u mən, ki u baat nan daamii yoo kur, ki bia fabin yoo kur. Ki u ninbina mən, ki u laat daṅ nba ki u bo saa fit nyi leṅa. ³¹ A daa te daan jammita nan laa lek mən bonchiann na, ki bia daan daṅmaṅ ni, ki tuu tan sik poor ni soon nna na. ³² Li-i yent, li tuu tee nan waauko won juma na. ³³ A ninbina saa la bonsaana, ki a saa dukin linba ki tee bonmənni, ki a pinpakit kii nyi fanu. ³⁴ A sii tee nan wunba dɔɔ ṅarun ni, məkḡbenjir paak, ki u par paak pukir nae. ³⁵ A saa yet a, "Bi faan, ṅaan n ki la daṅ; ki bi boon, ṅaan ki li ki toṅin. Nlee yoee ki n saa yeriki-i? N saa ṅamm boi daan poe."

-- 19 --

24

¹ A daa fumm nan binba tee nibiit na, a bia daa yiab a fii yookit nammi. ² Bi dudukit kpan tee bin baar nan daamiie, ki bi-i yaat bi mɔi yoo nba, bi tuu paak biir soe.

-- 20 --

³ Yanfoome maa ṅaak, ki bannu sentir. ⁴ Bannu-i be siaminba, li diit tuu gbee nan bonḡana nba mək nyote.

-- 21 --

⁵ Fi-i mək yan, ŋanne ŋan ki gar fi-i mək paŋ; barmōnii, bannu mək nyoot ki gar paŋa. ⁶ See ki a teen siir fanuwa ki fit took tob. Fi-i mək kpaanteeb bonchianne tee nyannu.

-- 22 --

⁷ Yan barii sumii bonchiann ki tur bonliinii na nan bin bann li paak. Bi ki mək siar ki saa pak somm, yoo nba ki bi piak maan nba kpaat alas.

-- 23 --

⁸ Fi-i lorin bonbiir yoo kur, bi tan saa pura wunba baat nan daamiie. ⁹ Jatuk lora kur tee biite. Fi-i tee wunba laa niib, soo kii loon a binbenji.

-- 24 --

¹⁰ Fi-i baa ninmōnn yoo, li wann nan a paŋ set ki yabi.

-- 25 --

¹¹ A daa yēen nan fan tinn binba ki tun biit, ŋaan ki bi loon bin kpib yann na. ¹² A saa yet a li ki tee a toonn kaa, ŋaan Yennu mi ki saa bu a bibikit maŋa. U laat ki mia, ki saa tura nyoot nan a toonn nba tee bianjinba.

-- 26 --

¹³ N bija, ii di siat, kimaan li ŋan. Nan siat nba tuu nyi sagbouŋ ni ki man a mōb ni bianjinba na, ¹⁴ a bann nan yanfoon mun bia man nnae ki tur a seek. Gaat yanfoon, ki a tōonn po binbenji-ii ŋan.

-- 27 --

¹⁵ A daa tee nan nibiit nba lorin a bin fat niŋano, koo ki fat u ŋaak na. ¹⁶ Niŋamm na-i lekii baa taapaŋ bianjinba, ŋaan bi tuu ŋamm fiire ki set; ŋaan toonbiit damm ŋarin, ninboŋe tuu boontib.

-- 28 --

¹⁷ A daa mək parpeenn yoo nba ki a datai koo ninboŋ ni, ki bi-i baa yoo nba, faa daa mək kpinkpammuku. ¹⁸ Yennu saa banne, li-i tee ki a mək parpeenn, ki u kii loon nna, ki ji kan dat bi tuba.

-- 29 --

¹⁹ A daa te nibiit benu daamiiani; daa mək funfunn nammi. ²⁰ Toonbiit daano ki daan bonŋansiar u toonn po, u tan saa la biirue.

-- 30 --

²¹ N bija, ii teen Yennu nan kpanbara baakir. A daa tokii nan binba yêen Yennu nan kpanbara moi na; ²² li nibooru, bi saa boontibe yiama. A bann biiru nba ki Yennu koo kpanbar saa fit baar nanna-a?

Yanfoon maan nba pukin

²³ Yandamme bia yet maan nba na a:

Li tee kpetire nan barbuuro-i mək ningannii.

²⁴ Li-i tee ki u yet a biirtoo na ki tun biit, soo kur sii waanto moi-e ki namo. ²⁵ Barbuura nba daar biit damm tuba sii mək nyoot, ki bia la sanŋann.

²⁶ Barmonii gatue want barmonii yoo nyinn.

²⁷ Nammit a kpaab ki bur jeeta ki fit piin ŋaak maanu.

²⁸ Daa piak biir daansoo nba ki mək biiti. A daa ban fa faak u paaki, ²⁹ koo ki yet a, "N saa tun ki jiinowa, n saa tun turo nan waa tun bianŋinba ki turin na."

³⁰ N saan gbannyakdaano nba ki mək yan kpaab ni, ³¹ ki li gbee nan kunkonii, ki muuk pia loon kpaab maŋ kur po. Baa din maa joona nba ki lint kpaab na baa tiŋ ni. ³² Ki n got kpaab maŋ,

ki dukin li po, ki la yan. ³³ Doot ki mun waan, li-i tee ki a loon. Lorin a nii ki foi waan, ³⁴ njaan faa foi yoo nba nae ki namu saa baar leka, nan nanyuko nba tuu lek a wun jan bianjinba na.

25

Ki jiiin Solomonn barjokit po

¹ Solomonn barjokite na. Jab nba din be Juda kpanbar Hesekia boor nae din namm sobir.

² Ti teen Yennu baakir nan waa dokint bona bianjinba, ti baakit kpanbara nan baa fiitir bona ki want bianjinba.

³ Soɔ kan ban bann bat nba dukii linba, kimaan u dudukit yab gar ti yarawa, ki tee nan sanpaak nba fok, koo mokgbenjir nba sumii bianjinba na.

⁴ Nyint jakint nba be salimpeena ni, ki sakurtɔɔ na saa kur bont nba fan. ⁵ Nyint nibiit na bat boor, ki barmɔnpaku sii be u doo dianu ni.

⁶ Fi-i be bat boor yoo nba, faa daa want a nijaantuk nba tee bianjinba. ⁷ Bi-i yiina a fan kar nijaana kaanii niɲe so nan bin tan yet a a fir njaan tur wunba tee yudaanɔ kaanu.

⁸ A daa kakii a fan jii maan nba ki a la ki saan nann buut boori. Li ki gar soɔ n tan pak dinna fei.

⁹ Fin nan a loo-i la maan, i banlee n namm barii maɲ i sinsuuk ni, ki daa nyintir paanu.

¹⁰ Nna-i kaa, soɔ kur saa banne nan a kan fit dia barborkai, ki a kan ban nyi fei niɲi.

¹¹ Maan nba ki bi pakir fanu tee nan salimmɔna nba sii kpee salimpeena seɲ ni nae.

¹² Fi-i gaar yandaano kpaanii, li mok nyoot ki gar salinbaŋ koo tuliati nba ki bi jii salima nba ŋan ki nan nawa.

¹³ Toonii nba ŋan maakit wunba tumo na pare, ki tee nan dijaan-yoo nyunmaasin na.

¹⁴ Niib nba sent mɔsonn, ŋaan ki ki gbeent na, tee nan saak nba tuu yin ki da wouŋ, ŋaan kan baa nae.

¹⁵ Sukurue maakit linba paar, li fit lebitir doo diara dudukit gbaa.

¹⁶ A daa di siati ki li gaarani, kimaan fi-i dii bonchiann, a saa sii-e. ¹⁷ A daa mantik saa a loo ŋaak nyoo nyoo, ki bi tan saa bak nana ki ji nama.

¹⁸ Faak siara tee nan jukbanjiak koo gbajar koo peenporiŋ nba tee bianjinba nae.

¹⁹ Fi-i be daamii ni ki maa daano nba ki piak barmonii paak, li tee nan a nyann nba sii yiar ki a kan fit ki ŋman siar, koo a taar nba sii yiar ki a kan fit somm li paak nae.

²⁰ Fi-i yiin parpeenn yanii ki teen daansoo nba be nan parbiir, li bi nan faa saa liati niro liatir, waat yoo, koo faa tuu jii yaarin ki teen fiok ni nae.

²¹ A dataak-i mo kon, fan turo jeet; nyunnyukuru-i moko, fan turo nyu. ²² Fi-i tee nna, bi saa di fei-e, ki Yennu saa tura nyoot.

²³ Sanjaauŋ baat nan wutoor, nan wouŋ nba nyi poor na nba baat nan saak bianjinba nae.

²⁴ Fi-i doo ŋaak yur paake* so nan fin nan poo bartooruk n taan diiuk.

* **25:24** 25.24 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

²⁵ Fi-i gbat labanann nba nyii banfokir, li tuu tee nan faa tuu nyu nyunmaasin ki lin kpeen nyunnyukuru nae.

²⁶ Ninjanɔ-i sak nibiiuk lor, li tuu tee nan baa tuu teen berin nyun ni, koo ki teen lobit bunbunn ni bianjinba nae.

²⁷ Faa saa di siat bonchiann ki li ki ɲan na, li mun tee nnae ki tur nirɔ nba loon dontir bonchiann.

²⁸ Nirɔ nba kan fit soor u mɔɲ tee nan doo nba ki li joona baa nae.

26

¹ Fi-i piak ki dontir jatuk, li ki took; li tee nan sakaana nba saa baa piar, koo saak nba tuu baa dijaan-yoo bianjinba nae.

² Mɔpora kan fit teen daanɔ nba ki tun biit siari. Li tee nan nɔɔnii nba tuu yuuk gaar ɲaan ki jak nae.

³ See ki a dia taamm nan tangarika, ki dia boɲ nan gbann, ki jatuk mun, fan boou lanbann.

⁴ Fi-i jiin jatbuboit, a mɔɲ tee jatuko nan wunba boi na.

⁵ Jiint jatii gatu, ki wunba boi jatbuboit na n bann nan u ki mɔk yan.

⁶ Fi-i tun jatuk nan maan, li tee nan faa saa pot a mɔɲ taar nae, a teen a mɔɲ daamiie.

⁷ Nan wabik nba kan fit somm bianjinba na, nnae mun ki barjouk ki mɔk nyɔɔt ki tur jatuku.

⁸ Fi-i piak ki dontir jatuk li ki mɔk nyɔɔt, li tee nan faa saa jii tann ki lor tabin naaluubuk nae.

9 Jatuk-u tokii ki piak yan barii, li tee nan dayibiro nba sii yaa wun nyinn kunkonn u niipaun ni nae.

10 Toonn saakoo nba jii jatuk u toonn ni, u tuu baar nan daamiie ki tur soo kur nba be toonn man ni.

11 Jatuk-u tun jatii taar munlee ni, li tuu tee nan bok nba tuu sii, naan nmat di nae.

12 Wunba tee jatuko so wunba dukii a u sub naan ki mi siar na.

13 Bee ki gbannyakdaano kan ban nyi naak ni? U tiin bee? Yanbora-a?

14 Gbannyakdamm doo bi doonii paake yoo kur. Bi tee nan gana nba joon tammoi paak yoo kur bianinba nae.

15 Nisiab tiin gbannyakir nan bin jii jeet gbaa ki koon bi moi ni.

16 Gbannyakdaano dukii nan nooe mok yan ki gar niib banlore nba tuu jii yanfoon ki tur gatu.

17 Fi-i koon a nuu barii nba ki la-ani, li tee nan faa saa chet bok ki bib u tuba nae.

18-19 Niro-i kpann u loo naan tan yet nan u bo jerime, u tee nan waato nba tuu dia kunkontiook ki jerin nann nae.

20 Daat-i kaa, muu tuu kpeene, ki sanjaauj mun-i kaa, kunkona n gbenn.

21 Sankoonae te ki daan ni muu nyiin, ki daat te ki daan ni muu di mupeenu, nnae mun ki binba loon kunkona te ki moniook be yoo kur.

22 Sanjaauj man, ki ti loon li paku bonchiann.

23 Faak nba saa dookin barmonii tee nan faa tuu kar bobir bianinba nae.

²⁴ Burkokindaano tuu jii momante ki dokin nan. ²⁵ Li tuu tee nan li nan nae, nan a daa teer yada, kimaan u par gbee nan nane ki mo. ²⁶ Wuu lekii dokin u nan nan, nan so kur sii laat bonbiir nba ki u tuun nae.

²⁷ Niib nba pii bi leeb barit na, li tuu tan nmat soor namme. Niib nba birintir tana a lin nyak leeb na, li tuu tan nmat nyak namme.

²⁸ See ki a ki loon soowa ki fit faar faak ki turo dan. Kan pak barmonii baat nan biirue.

27

¹ A daa ban faa parbiir wonn paaki, kimaan a ki mi daar nan nba saa baar nan linba.

² A daa piak ki dontir a monji, nanant siabe n paka.

³ Tann nan tanbiinii lek kpai, nan li kpaiu kan yekin jatuk nba saa baar nan daamii bianinba.

⁴ Wutoor mok tonu nan biiru, nan li kan yekin funfunn nba saa biir linba.

⁵ Fi-i nmakit niro paanu nige so nan fan te wun dukin nan a baka kaa u po.

⁶ A yock-i lekii teena dan, u loon a nante, nan a dataak-i jii u nuu ki kakina, fan bann a yan ni.

⁷ Fi-i dii gboo ki bi tura siat a tuu yete, nan kom-i gbata yoo nba, jeet nba lek ton ji tuu mane a boor.

⁸ Daanso nba yaat nan nyik naak, u tee nan noon nba tuu yaat nan nyik u tiok bianinba nae.

⁹ Tulaarii nan kpanunubite saa tura parpeenn, nan daamii nanin tuu jii a parmaasire ki yaat nann.

¹⁰ A daa tammit a yɔɔsnba koo a baa yɔɔsnba po. Li-i tee ki a be daamii ni, a daa boi a nikpiimm sommir po. A ɲakpiak saa fit tura sommir ki gar a nikpiimɔ nba be banfɔkira na.

¹¹ N bija, ii mɔk yan, ki mii mɔk parpeenn; ki wunba kur piak ki biirin, n saa turo gatɔ.

¹² Subindamme tuu dɔŋ bann nan daamii baat ki bin gɔɔrir, ɲaan wunba ki dukii ɲarin tuu kpan somme ki saa kɔɔ leŋ, ki tan bui kɔɔŋaan li poor po.

¹³ Wunba teen liinsin ki sak nan u saa gaar saamɔ pann ki pa, see ki bi tan jii u mɔkint ki senn siara.

¹⁴ Fi-i foont niro sanyafaar nan kpianpaarii ki fiinɔ gɔɔn ni, li tuu tee nan mɔtont nae.

¹⁵ Poo nba tee bartooruk tee nan nyun nba tuu toot kpek kpek saak daar bianinba nae. ¹⁶ A saa teen nlee ki te wun ɲmini? A ban bikin a fan gɔɔr wouŋ koo ki kub kpanyun a niipaun ɲiŋa-a?

¹⁷ Niib tumii yan leeb boore nan baa tuu dia kut ki ɲat kut bianinba na.

¹⁸ ɲammit tilontik fanu, ki a tan saa di u loɔna. Toontunna nba gorii bi chanbaa fanue laat baakir.

¹⁹ Fi-i got nyun ni, a tuu la a mɔŋ numpoe, ki fi-i got a par ni, fan la a mɔŋ binbeŋ.

²⁰ Nisaarik bonlonkara ki gbent nan kpeentin nba kan ban gbee nae.

²¹ Muue ki bi dia bikii salimmɔna nan salimpeena, nnae ki bi bikii niro binbeŋ.

²² Fi-i lekii boo jatuk ki tan tenn u kuun darik darik nna, njaan a kan fit nyinn jatii nba be u ni na.

²³ Gotir a bonkobit fanu, ²⁴ kimaan məkint ki tee linba sii yoo be kaa. Naan gbaa, njaan li ki be yoo kuri. ²⁵ Fi-i choo məkooont a fan tur a bonkobit, ki choo kunkona paak moot, mopaauŋ tuu namm pia faa choo siaminba nae. ²⁶ A saa fit jii a pei na kobit ki luu tiat. A bia saa fit koi a buunii na yemm ki jii li likiri ki daa tiŋ. ²⁷ A buunii nba biar na saa tur fin nan a njaateeb nan a toontunna nba tee poob na kur biin.

28

¹ Toonbiit damm na tiin yoo nba ki soo ki waabe, njaan niŋano njarin mək par nan yanbor nae.

² Doo nba tun yanbomm, li doo diara sii yoo dia ki gaan leebe; njaan doo nba ki li toondamm mək yan, li doo sii mək paŋe.

³ Toondaano nba mukis binba tee nandamm na tee nan saak nba tuu baar nan wouŋ ki biir jeet nae.

⁴ Fi-i kii sak sennu, a taa toonbiit damm poe, njaan fi-i sak sennu na, a yêt bi mobe na.

⁵ Toonbiit damm ki mi linba tee barmonij, njaan binba jiantir Yennu na njarin bannir fanuwa.

⁶ Fi-i tee niŋano njaan be namue so nan fi-i tee məkitoo njaan kii tee faak daano.

⁷ Naasimo nba sak sennu, njooe mək yan. Wunba tokii nan niib nba ki mək nyoot baat nan fei-e ki teen u baa.

⁸ Fi-i ηmab niib ki mokit, a faar maη saa saan daano nba tiin nandamm ninbaauk na boore.

⁹ Fi-i kii sak sennu, Yennu kan gbat a miaru.

¹⁰ Fi-i kpar niηano ki u tun biit, li tee baruko ki saa ηmat soora.

Binba ki tun biit saa la nyoot bonchiann.

¹¹ Mokit na dukii a ηamme mok yan, ηaan nandaano nba mok ninyentir na mib.

¹² Niηamm-i dii naan yoo nba, soo kur tuu mok parpeenne, ηaan nibiit-i dia doo yoo nba, niib tuu be bora nie.

¹³ Fi-i yiab a fan dokin a biit, a kan ban la nyannu. Katir a biit, ki nyik li tumu, ki Yennu n tina ninbaauk.

¹⁴ Sakin Yennu mab yoo kur, ki a sii mok parpeenn. Fi-i tee tubkangbatir, see ki a la biiru.

¹⁵ Nandamm ki mok sommir doo diaroo nba ton boori, u benu tee dane ki turib nan yanbor koo naamumatuk na.

¹⁶ Doo diaroo nba ki mok dudukηant sii tuun tonu toonae, ηaan wunba ki loon fobit nan ηmabir saa dia doo ki lin yukir.

¹⁷ Wunba nyinn nirō manfoor, li yoo gbii u maη kaauko yian yian. A daa te ki u nyikini.

¹⁸ Ii tee niηano ki a saa nyi daamii ni. Fi-i waa faak sonu, see ki a baa.

¹⁹ Kpaaro nba loon toonn sii mok jeet bonchiann ki di, ηaan niib nba lin ki biir yoo na ηarin sii be namue.

²⁰ Popeenn daano saa la piisin nba yab, ηaan fi-i yiab a fan mokit yian, see ki a la tubdatu.

²¹ Ningannii tee kpetire; barbusiab tuu tun kpetire a bin gaar fobit piinii waamina.

22 Jawudamm loon bin məkit yiaame, ɲaan bi ki mi yoo nba ki namu saa baar lekibi.

23 Ɲmakitir sɔɔ, ki u sii mək parpeenn ki gar faa bo saa yetɔ məmant.

24 Wunba yaa li ki tee biit nan fan jan a naa koo a baa bona na, ɲɔɔe tee nanyuko.

25 Jawuuk baat nan daamiie, ɲaan fi-i teen Yennu yada, ɲanne mək nyɔɔt.

26 Li tee jatiie nan fii dia a kuukɔɔ dudukit. Fi-i waa yandamm wannu, a sii be a yamanie.

27 Fi-i teen nandamm piinii a kan ban kɔɲ siari, ɲaan fi-i lek a numm nandamm paak, niib bonchiann sii waanta mətonte.

28 Niib tuu be bɔra nie, li-i tee ki nibiit gaar doo ki dia, ɲaan bi-i baa yoo nba, yentinnae tuu ɲamm gaar doo na ki dia.

29

1 Bi-i kpaana yoo kur ki a tee tubkpaasuk, dasiar a tan saa kɔɔ biiru nie, ki gbar nyinu.

2 Wantin doo diarɔɔ nba tee yentinnɔ, ki n saa wanna u niib nba mək parpeenn bianɲinba. Wantin doo diarɔɔ nba tee tondaano, ki n wanna u niib nba be ninbaatir ni bianɲinba.

3 A numm-i gboo yanfoon, a baa sii mək parpeenne a paak.

Li tee jatiie nan fii dia likirii kii waa jantona.

4 Bat baka-i be barmɔnpaku ni yoo nba, doo na tuu mək paɲe, ɲaan u baka-i be likirii ni yoo nba, doo tuu biire.

5 Fi-i piak məmant ki teen a yɔɔsnba, a pii baruko ki guunt a mɔɲ.

⁶ Nibiit toonbiite tuu tan ηmat soorib nan baruk na, ηaan niηamm na ηarin be bi yamanie nan parpeenn.

⁷ Niηanɔe mi linba tee nandamm mɔnii bont, ηaan nitont na ηarin ki banntir.

⁸ Niib nba ki teen bi leeb jirima na pinpakit saa fit te ki doo na n baa, ηaan niib nba mɔk yame saa baar nan piisin doo na paak.

⁹ Yandaanɔ nan jatuk-u mɔk maan, jatuk na tuu kpan laae jatii, jatii, ki sukii sanpaapowa.

¹⁰ Niib nba nyint leeb manfoa na ki loon daanɔ nba tee niηanɔ, ηaan binba tee yentinna nae saa tinn li yoo manfoor.

¹¹ Binba tee jatite tuu wann bi wutoor paanu ni, ηaan yandamm na ηarin tuu soor bi mɔη soon nnae.

¹² Doo diarɔɔ-i gbiin faak maan, u toontunna saakab kur sii tee faak damme.

¹³ Nandaanɔ nan wunba mukisɔ na kur tee yomme, Yennu-e tur bi kur ninbina.

¹⁴ Kpanbar nba bu barmɔnii buut ki teen nandamm, u saa dia doo na ki yukir bonchiann.

¹⁵ Kpaanii nan tubdatu ηane ki tur waas, ηaan fi-i te ki bi tuun baa loon bianηinba, bi sii dint bi naanba fei-e.

¹⁶ Nibiit-i be yiikoo ni yoo nba, toonbiit tuu pukiie, ηaan yentinna na sii mɔk manfoor ki tan la nibiit maη baak yoo.

¹⁷ Datir a bik tubir ki fit kii mɔk parbifaant u paak, ki u kan ban dinna fei.

¹⁸ Digbann nba ki dia Yennu sennu, li digbann toona ki waa leeri. Binba dia Yennu sennue mɔk parpeenn.

¹⁹ A kan fit ηmakit a daaba, li-i tee ki a piak mōmaan kuukoo ki teemmi. Bi saa bann faa yeen linbawa, ηaan bi kan gbiinti.

²⁰ Niib daan jatuk paake ki gar wunba ki dukiiwa ki piak.

²¹ Fi-i teen a daabir linba kur ki u loon u bisin niwa, dasiar u tan saa yent faa mōk linba kure.

²² Niib nba mōk wutobiite baat nan daamii nan kunkona bonchiann.

²³ Karinbaaniie baat nan baak, ηaan fi-i sikin a mōη bi sii baakitae.

²⁴ Fi-i tee nanyuko yook, a tee a mōη dataake. Bi saa dat a tubire, li-i tee ki a pak barmōnii barbuboor, ηaan Yennu mun saa sat mōtont a paak, li-i tee ki a ki pak barmōnii.

²⁵ Li tee daηe ki tura, li-i tee ki a fiin linba ki a leeb yeen ki jiin a po, ηaan fi-i teen Yennu yada, see ki a la nyannu.

²⁶ Sōo kur loon doo diarōo sommir, ηaan Yennu kuukoo boore ki a saa la barmōnii.

²⁷ Popeenn damm ki loon nitonti, ki nitont mun ki loon popeenn dammi.

30

Ki jiin Agur mōmaan po

¹ Linba nae tee Jake bija Agur mōbonjaana:
“Yennu, n baka, Yennu, n baka, n ki mōk sommitōo.

² N naan bonkobuko ki gar nisaarik,
n ki mōk yan nba ki nisaarik mōk na.

³ N ki ban tumii yanfoon nan waama,
n ki mi siar ki jiin Yennu po.

⁴ Nmee mi bann sanpaapo bannu?

Ŋmee mi soor wouŋ u nuu ni?

koo ki mi pɔbin nyun chinchenn ni?

koo ki chaan tiŋ terii?

Li daanɔ tee ŋmee ki a miu? Ki ŋmee tee u bija?

⁵ “Yennu dia mɔsona nba ki u senn na kure. U tee nan naagbankɔŋir nae ki teen binba kur loon u guuru na. ⁶ Yennu-i kii yet linba ŋaan ki a yaa u yetir, see ki u kpaana ki wann nan a tee faak daanɔe.”

Ki j̄in barjokit nba pukin na po

⁷ Yennu, n boia maa a ŋaan ki n la bona ŋanlee nawa ki fit kpo. ⁸ A daa te ki n fa faaki, ki bia daa teen mɔkitɔɔ koo nandaanɔ, ŋaan turimin jeet nba saa janin. ⁹ Fi-i turin bonchiann n tan saa mann yet a n ki loon a sommiri, ŋaan mi-i biaki be namu, n tan saa mann jan ki dinn fin Yennu fei.

¹⁰ A daa ban piak biir toontunna bi chanbaa boor ni, bi saa sat mɔtont a paak, ki a di biak li paak.

¹¹ Nisiab be ki sat mɔtont bi baanba paak, ki bi numm bia ki gboot bi naanba.

¹² Nisiab dukii a ŋamme tee kasii, ŋaan ŋamme mantik mɔk biit.

¹³ Nisiab dukii a ŋamm mantik ŋan ki li paaka. Bi mɔk dont-n-mɔŋ bonchiann.

¹⁴ Nisiab be ki tee binba fiar talas nan nandamm, bi tee nnae ki laat bi daar diisir.

¹⁵ Dindar mɔk bonpoi banlee ki bi kura sana tee “Turimin.”

Bona ŋanna be ki siar kan ban janib. Ŋamme tee:

¹⁶ Kpeentin

nan pookanmatir
 nan tinkooŋ nba loon saak
 nan muu nba di ki bi gbar kpeenu.

17 Tɔn, daano nba laa u baa, koo ki yisin u naa,
 li ŋan ki juut n di u gbanant, koo kinkaata n kpakir
 u ninbina.

18 Bona ŋanna be, ki n ki bann li paak; ŋanne
 tee:

19 Baakir nba tuu yuuk sanpaapo bianjinba na
 nan waauk nba tuu book tanpiiuk paak na
 nan ŋaruŋ nba tuu teen bianjinba ki bann sɔnu
 mɔkgbenjir paak na
 nan lomm nba tuu koo joo nan poo bianjinba ki
 bi loon leeb na.

20 Tɔn, poochonchon marimae na: Wuu doo
 nan jagano ki gbenn, u ji tuu wure, ŋaan yet a,
 “A la ki n tun siara kpetiri-i?”

21 Bona ŋanna be, ki tingbouŋ moŋ ki sakiri:

22 Daabir nba tuu tan di naan na,
 nan jatuk nba tuu tan mɔk jeet kur nba ki u loon
 na,

23 nan pooyoonn nba tuu tan kun joo na,
 nan daabpook nba tuu tan fat u daabnaa soro na.

24 Bona ŋanna be tingbouŋ na ni ki waar,
 ŋaan mantik sub; ŋamme tee:

25 Languur: Bi ki mɔk paŋ, ŋaan bi tuu bekir bi
 jeet dijaan-yoee.

26 Sina: Bi ki mɔk paŋ, ŋaan bi ŋei be joot niŋe.

27 Naasuut: Bi ki mɔk bat, ŋaan bi somm koonn
 koonne.

28 Dabuna: A saa fit kub bi yeno a nuu ni, ŋaan
 bi be kpanbara ŋei nie.

29 Bona ŋanna be ki bi ŋmaatir ŋan; ŋamme
 tee:

³⁰ Yanbora; bi mək paŋ ki gar bonkobit kur, ki ki tiin soo.

³¹ Bujak ŋmaatir nan kojot ŋmaatir nan kpanbara nba tuu somm bi niib tɔɔnn po na.

³² Tɔn, fi-i tuu kii tee jatuk nba mək karinbaanii ki lorin toonbiitie, fan nyik ŋaan dukin fanu.

³³ Fi-i ŋak ŋak naabiin, a tuu la naabikpame; ki fi-i faa niro miar, li tuu put some, nnae mun, fi-i fiint niib wutoa, lin baar nan kɔnn.

31

Ki jiin kpaanii nba teen kpanbar po

¹ Mɔbonjaana nba ki kpanbar Lemuel naa din pak turɔe na a:

² “A tee n mɔŋ bijae, ki bia tee gatu ki jiin n miaru po. N saa beta bee? ³ A daa dia a paŋ nan a likirii kur ki waa poobi, bi biir kpanbarawa.

⁴ Lemuel, ghiintir. Li ki ŋan kpanbara-i nyun daan, koo kii mək niɔŋ nan dapaarimi. ⁵ Bi-i nyuu yoo nba, bi tuu tamm sennu nae, ki bia tamm linba took nan bin tun ki tur niib nba be daamii ni na. ⁶ Dapaarin tee niib nba kpenn koo ki be parbiir ni na yare. ⁷ Ŋaant ki bin nyu ki tamm bi namu nan bi parbiir po.

⁸ “Pakin somm binba kan fit pak ki tur bi mɔŋ na. Sommit binba kaa sommteeb na. ⁹ Pakin sommib kii tee barbuurɔ nba tee popeenn daanɔ. Sommit nandamm nan talas damm na ki bin la bi mɔnii.”

Ki jiin poonano po

¹⁰ Li paar bonchiann nan fan la poonano. U mək nyɔɔt ki gar likiriiwa.

11 U sɔrɔ mək parbifaant u paak, ki namu kan mi soorɔ.

12 U tuun bonɲanne ki teen u sɔrɔ daar kur, u kan ban tun u sɔrɔ bonbiiri.

13 U ninbinn mɔn toonn paak yoo kur, ki u dia pekobit nan gungunɲant ki luu chinchena.

14 U baat nan jeet ɲaak ni, nan kpinkpenta nba tuu nyi nan jeet banfɔkir ki baar nann bianɲinba nae.

15 U tuu fiir sanyafaare, ki teen jeet ki tur u ɲaateeb, ki bia wann u daabpoi baa saa tun linba.

16 U tuu got la tin nba ɲanewa ki daa, ki jii likirii nba ki u mək na ki daa tilontii ki bur leɲ.

17 U tee wunba tuun toonn bonchianne, ki u nunii mɔn kpaann paak.

18 U mi bont kur nba ki u tuun li nyɔot nba tee bianɲinba, li paak ki u tuu tun nan nyiɔk.

19 U piar gungunte, ki luu u mɔɲ chinchena.

20 U nuu yaae ki u teen nandamm nan talas damm piinii.

21 Waat-i lekii be, ɲaan li ki daamiɔ, kimaan u ɲaateeb mək waat liata.

22 U luu gado bonlatkara, ki bia gbab chabɲann chinchena.

23 Niib mi u sɔrɔ fanu, ki u tee doo na yudamm yeno.

24 U luu chinchena nan gbana ki kɔi teen kpinkpenta.

25 U mək paɲ ki laat baakir, ki ki tiin janɲaani nan tɔonn po binbeni.

26 U piak nan yanfoome soon soon nna.

27 Yoo kur u ninbinn mɔne, ki u gorii linba tee u ɲaateeb bonloɲa po.

²⁸ U waas wanto bi numm nba gboou bianjinba, ki u soro mun piak ki dontiro.

²⁹ U soro yet a, “Poob bonchianne tee poonamm, n̄aan fine mantik n̄an ki gar bi kur.”

³⁰ Koruṅ tee kpinkpannie, ki fant mun kpet, n̄aan poo nba tur Yennu baakir, li n̄an ki bin pak donto.

³¹ Pakimo, waa tun linba kur paak. Li n̄an ki soo kur n turo baakir.

Yennu Gbouj Moor
Bimoba: Yennu Gbouj Moor Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d